



ST. 1

JANUAR 1984

LETO VIII.

# MLADI O SVOJEM DELU

Mladina je neaktivna. Mladi so postali malodušni do problemov, ki jih pogojujejo sedanje gospodarske razmere. Mladina ni več tisto, kar smo in od nje še vedno pričakujemo. In še bi lahko našteval. Toda postavil bom vprašanje. Ali je vse to res? Ni. Mlade pri nas v naši delovni organizaciji, občini in povsod v svetu danes bolj kot kdajkoli poprej zanimajo problemi. Predvsem kadrovski, brezposelnost in še kaj. Toda glas mladih se nam zdi vedno šibak, da bi segal do mesta, od koder se odloča o njihovem življenju. Mladina danes gotovo ni drugačna od tiste po vojni, ki je množično in z velikim poletom začela obnavljati porušeno domovino. Številni objekti v svobodni domovini so njeno delo. Naš sistem samoupravljanja postopno ustvarja pogoje za vse aktivnejšo vlogo in sodelovanje mladih v celotnem družbenem življenju in hkrati, v skladu z možnostmi, ustvarja pogoje za njihov vsestranski razvoj in uveljavitev. Zato je prav mladina najbolj zainteresirana, da se sistem dosledno uveljavlja, da se še naprej razvija in izpopolnjuje. Toda, ali je mladina sama dovolj močna, da se prebije do jedra problema. Ali ni preveč prepuščena sama sebi? Na to in še druga vprašanja je poskušala odgovoriti prejšnja predsednica koordinacijskega sveta ZSMS DO Agis Darinka Kelenc.

— Koliko vas je mladih v naši DO?

423.

— Kakšno je razmerje med režijo in neposredno proizvodnjo?

|                   |                 |
|-------------------|-----------------|
| DSSS              | 61 ali 14,40 %  |
| Avtooprema        | 125 ali 29,50 % |
| Velika oprema     | 42 ali 10,00 %  |
| Precizna mehanika | 19 ali 4,50 %   |
| Kovinska obdelava | 35 ali 8,26 %   |
| Vzmetarna         | 13 ali 3,10 %   |
| Servisi           | 40 ali 9,44 %   |
| Vzdrževanje       | 44 ali 10,40 %  |
| Orodjarna         | 32 ali 7,56 %   |
| Komerciala        | 12 ali 2,84 %   |

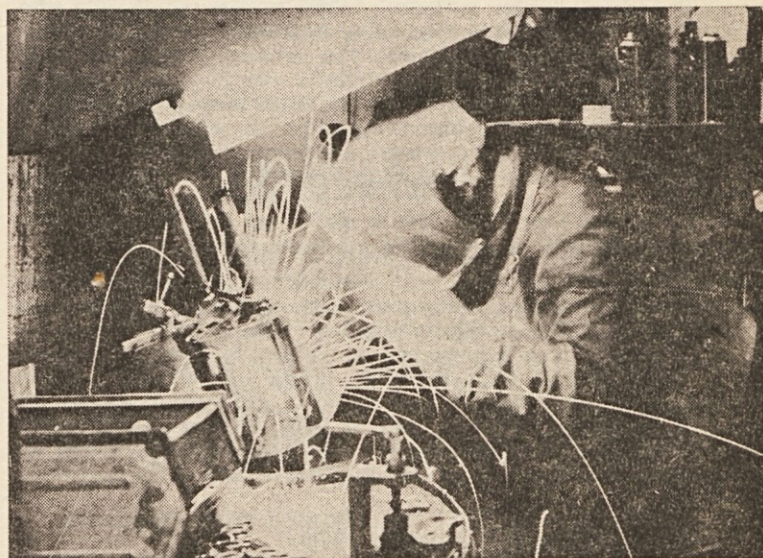
Od vseh zaposlenih mladih v naši DO jih 14,42 % dela v režiji.

— Kaj meniš, je mladina kot organizacija enakopravni partner pri odločanju v DO?

Glede na področje dela DPO v DO in glede na kadrovsko strukturo članstva posamezne DPO smo mladi pri svojem delu prav gotovo neenakopravni partner pri odločanju. Upam si trditi, da smo za takšno stanje krivi mladi sami, ker če pogledamo, da nas je med 1600 kar 423 mladih članov kolektiva, bi vendarle morali biti povsod upoštevani, kjer bi nastopali kot organizirana sila. Žal pa se nam dogaja, da je le peščica izmed teh 423 pripravljenih stopiti vzporedno v korak sindikalni organizaciji in organizaciji ZK, ki sta za spoznanje močnejši po številu aktivnega članstva in tudi po kvaliteti članstva. Torej je praksa pokazala, da se ta peščica, ki bi naj zastopala interese mladinske organizacije, v vsej tej igri porazgubi. Napak bi bilo, če bi za neenakopravnost mladinske organizacije v primerjavi s sindikatom in ZK krivili kogarkoli drugega kot mlade v naši DO.

— Pri mladih je opaziti upadanje tiste mladostne zagnanosti. Kje je vzrok?

Mislim, da je vzrokov za upadanje mladostne zagnanosti pri mladih več. Prvo, kar bi lahko bilo, je že to, da politično delo oziroma čas, znanje in trud, ki je vložen, družbeno ni dovolj priznan. Ne priznava ga niti sredina, v kateri dela, niti širši kolektiv. Drugo kar je, je verjetno razočaranje nad neuspešnostjo dela. Mladi, predvsem če delajo peščice, pridejo do nepravilnega spoznanja, da je mladinsko gibanje, ki se čuti v DO, nepomembno, da je zapravljanje časa. Dalje bi lahko bil vzrok standard, ki ga živijo mladi. Če ima dovolj močno materialno osnovo za življenje, ki mu je zagotovljeno iz kakršnihkoli virov (OD, pomoč staršev, »postranski zaslužki«, ...), ni takšne pripravljenosti za boj za boljšim in več. In ne nazadnje je vzrok napačni občutek, da posameznik lahko malo prispeva k uspešnemu delu mladinske organizacije.



— Zakaj se tudi mladi branijo funkcij v samoupravnih organih?

Odgovor bi lahko bil čisto kratek: »Mladi posnemajo stare«. Mislim pa, da je spet tu pomemben dragocen čas, ki ga član samoupravnega organa mora prebiti na dolgih — velikokrat nepomembnih, zgolj formalnih sejah samoupravnega organa, katerega član je.

— Kakšna je povezanost mladinske organizacije s sindikatom in ZK?

Povezovanje se čuti samo na sestankih, ki so velikokrat uspešni, le akcije, ki bi morale slediti sestankom in dogovorom, so slabo izvedene, ali sploh niso izvedene. Precejkrat ostanemo samo pri dogovarjanju in zato rezultatov ni, ki bi lahko bili merilo povezovanja DPO.

— Si bila ti ali kdo drug iz predsedstva kdaj na kakšnem sestanku ZK ali sindikata, kjer bi obravnavali probleme mladih?

Ne. Je pa bilo na nivoju občine — OK ZSMS, OSS, OK ZKS na dveh skupnih sejah v lanskem letu govora le o položaju mladih. Zadanje so bile naloge za vsako DPO, vendar je to ostalo le v zapisnikih skupnih sej, do osnovnih organizacij sindikata in osnovnih organizacij ZK v našo DO ni prišlo, ali pa so pristojni v naši DO zadolžitve odložili za nekaj časa na stranski tir.

— Se ti zdi, da bi bilo prav, da bi ostale DPO bolj poglobljeno razpravljale o problematiki mladih?

Vsekakor. Menim, da problemi, ki prizadevajo mlade v naši DO in v naši družbi, niso samo mladinski problemi, ampak problemi naše družbe, ki pa najbolj prizadenejo mladega človeka, ki komaj vstopa v življenje družbe.

— Zakaj je temu tako?

Mogoče bi bilo najbolj primerno, da bi mladi sami dali pobudo na skupnih sestankih DPO v TOZD, da se izvedejo poglobljene razprave o mladinski problematiki, se zavzemajo stališča in da pozneje mladi vztrajajo, da se pristopi k akciji in realizira zadane naloge. Teoretično se zelo lepo sliši, vemo pa, kako je v praksi.

— Kaj je v tem trenutku največji problem mladih v DO?

Pridobitev stanovanja, zaposlovanje oziroma onemogočanje napredovanja mladih strokovnjakov, s približno takšnimi frazami: »Delaj kaj ti kdo ponudi, sicer pride lahko na tvoje mesto kdo izmed tistih, ki so prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje«, ipd.

(Nadaljevanje na 2. strani)



— In izven nje?

Brezposelnost je prav gotovo največji problem. Ostali problemi so pa približno enaki.

— Zakaj mladi niso več navdušeni za ljubiteljsko dejavnost?

Ker jim je dovolj razvedrila servirano na krožniku, ne čutijo potrebe, da bi sami poskrbeli in prispevali k tej dejavnosti.

— Se ti zdi, da je v naši DO prisotno generacijsko nasprotje?

Mislím, da ni v takšni meri, kot bi glede na gospodarsko, politično širše stanje bilo za pričakovati.

— Kaj ti osebno misliš k temu, da mladi po končani šoli ne dobijo zaposlitve. Kam to pelje mlade?

Mislím, da je glavni vzrok v zgrešeni kadrovski politiki združenega dela, ki bi naj šolstvu narekovalo, kakšne kadre naj izobražuje. Kljub temu, da nam je vsem znano že vnaprej, da kadrov, ki jih izobražuje recimo Srednješolski center v Ptuj, ptujsko gospodarstvo ne bo moglo zaposliti. Še vedno vpisujemo v smeri srednje ekonomske, administrativne izobrazbe. Prav gotovo bi morali v občini poskrbeti, da bi izobraževali takšne kadre, ki jih ptujsko gospodarstvo v tem trenutku potrebuje (več kovinarjev, orodjarjev, manj ekonomskih in administrativnih kadrov). Rešitev za naprej vidim v tesnem sodelovanju združenega dela, ki vodi dobro dolgoročno kadrovsko politiko s šolstvom oziroma v našem primeru Srednješolskim centrom. Mislím, da produkcija nepotrebne — brezposelne delovne sile ni poteza, ki bi jo lahko s čim opravičili. Spoznanja dijakov, da se izobražujejo za nekaj, s čimer si ne bodo mogli pridobiti zaposlitve, so, vključiti se v proces proizvodnje in s tem v samoupravno odločanje, z željo po znanju in tu je odgovor na stanje v Srednješolskem centru.

— Kaj bi lahko mi v naši DO in občini, pa tudi širše, storili, da bi se vrste čakajočih na zaposlitev, predvsem mladih, skrajšale?

Delno sem odgovor na to vprašanje podala že v prejšnjem vprašanju. Naslednje, kar je, pa je prav gotovo potrebno odpirati nova delovna mesta, ki bi zaposlila brezposelne. Kako in kaj delati, da bo mogoče odpirati nova delovna mesta, je bilo že precej izrečenega (večja produktivnost, večji dohodek, boljša akumulacija, ukinitve nadurnega, pogodbenega dela, pravočasna upokojitve), vendar vse to ne bo dovolj za zaposlitev vseh že sedaj brezposelnih. Potrebne bodo globlje in širše spremembe v našem gospodarstvu, katerih jaz trenutno ne vidim. Za to bodo morali poskrbeti naši »višji« gospodarstveniki.

— Kaj menite mladi o kadrovski politiki?

Je ni, oziroma je na zelo nizki ravni. Posveča se ji premalo, skoraj nič pozornosti.

— Kaj ti misliš o tem, da je kadrovska struktura brezposelnih boljša od zaposlenih?

Da smo, širše gledano, naredili veliko napako, ko smo kampanjsko sprejemali ljudi na delovna mesta, za katera niso izpolnjevali zahtevane izobrazbe in da bomo v kratkem morali to spremeniti. Prav gotovo bo hudo, ko bodo ljudje, ki nimajo ustreznih izobrazb, morali na njim primerna slabša delovna mesta, vendar menim, da je ta poteza ob takšnem stanju nujno potrebna. Vprašanje pa je, kdo je oziroma kdo bo tista sila, ki bo tu zaorala ledino. Res je tudi, da izobrazba ni vse, da sposobnost popolne uporabe pridobljenega znanja s prak-

so dosti pomeni, vendar je zaenkrat izobrazba kriterij za zasedbo določenega delovnega mesta.

— V naši DO je skoraj 800 delavcev brez sleherne kvalifikacije.

Med temi je tudi veliko mladih. Kako rešiti ta problem?

Enkrat bomo morali neke začeti. Poslati jih v šole, ali pa jim ponuditi primerna delovna mesta. Gotovo pa je tudi, da Agisova proizvodnja omogoča zaposlitev delovne sile brez kvalifikacije.

— Vidiš rešitev v pridobivanju internih kvalifikacij?

Ne. Če bi bila interna kvalifikacija primerjava z izobraževanjem v šoli, lahko šole ukinemo in se zaposlujemo z upanjem, da bomo kvalifikacije tako ali tako dobili.

— Zadnje čase se vendarle veliko govori in piše, da je treba mladini posvečati več pozornosti. Bo ostalo le pri pisanju?

Čeprav rezultatov še ni prevelikih, prav gotovo le ne bo smelo ostati pri pisanju in dogovarjanju. Trenutno čutimo neko mrtvilo, kar se tiče ZSM, vendar bo mladini enkrat prekipelo; če se bo stanje oziroma položaj mladih še poslabšal, bo situacija prisilila, da se bodo mladi bolje — uspešno organizirali in postavili svoje zahteve še bolj grozeče, kot so že. To bo verjetno trenutno najuspešnejša poteza.

M. Menoni

## KAM IN KAKO S TEHNOLOŠKIMI VIŠKI

Gospodarjenje in proizvodnja sta zelo občutljivi na raznorazne vplive in zato podložni pogostim spremembam. Proizvodnja se prilagaja razmeram na tržišču. Te razmere pa narekujejo, kaj bomo proizvajali in koliko. Spremembe v obsegu dela in številu izvajalcev so postale pravilo. Delovno silo je potrebno povečati ali zmanjšati, odvisno od potreb.

Delavci v združenem delu smo zavarovani, da ne bomo ostali brez službe, če postanemo tehnološki višek. Organizacija združenega dela mora takšnim delavcem zagotoviti druga dela v okviru iste OZD, ali širše. Torej, nihče nihče se ne more kar tako z lepega najti na cesti ker je postal tehnološki višek. Delavec ima pravico biti razporejen na dela in naloge, ki ustrezajo njegovi izobrazbi ali z delom pridobljenimi delovnimi zmognostmi. Znotraj iste OZD je možno prerazporediti brez objave morebitnih prostih del in nalog. Kadar delavcem začasno ni mogoče zagotoviti dela zaradi zmanjšane obsega dela, takšna razporeditev traja samo začasno dokler traja zmanjšanje, vendar največ 6 mesecev. Začasna razporeditev je možna znotraj OZD, ali zunaj nje. Enako je tudi takrat, ko je tehnološki višek stalen, ko popolnoma preneha potreba po delu delavca v OZD, ali zaradi opustitve proizvodnje, ali zaradi reorganizacije, ali zaradi tega, ker delavcu s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki ni bil ponovno izbran, ni mogoče zagotoviti dela. V takšnih primerih ima OZD dolžnost zagotoviti delo delavcu. To pa pomeni, da delavcu more prenehati delovno razmerje, če njegovo delo v organizaciji ni več potrebno in da mu je organizacija z njegovim aktivnim sodelovanjem in s pomočjo samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje, dolžna zagotoviti drugo delo. Na to drugo delo pa delavec preide, kar pomeni, da sklene delovno razmerje brez oglasa oziroma razpisa.

Zakonsko smo torej zaščiteni.

Upajmo, da nam ne bo nikoli treba uporabljati teh zakonskih določil.

Pravna služba

## Ljudska tehnika — včeraj, danes, jutri

DLT pri AGIS je bilo formirano v letu 1977 in je nastalo iz dveh društev LT — DLT TAP in DLT SIGMA ob združitvi teh dveh DO v DO AGIS istega leta. Društvo šteje danes že preko 300 članov. Sicer pa segajo začetki društva že tja v leto 1959.

Cilj in naloga DLT je razvijanje in širjenje tehnične kulture v sami DO in tudi izven nje. Za doseganje osnovnih ciljev pa so potrebna določena finančna sredstva, ki si jih društvo pridobiva z najrazličnejšimi deli svojih članov predvsem za TOZD-e AGIS-a, v manjši meri pa tudi pri zunanjih naročnikih. V glavnem so to dela prototipnega značaja, ki jih TOZD-i ob svojem rednem programu ne bi zmogli pravočasno opraviti, so pa bistvenega pomena za sam razvoj DO. Moram poudariti, da se je preko društva organizirala že vrsta predavanj in tečajev, ki so bili v večini primerov opremljeni s pripadajočo strokovno literaturo, opravljenih pa tudi nešteto fizičnih del — delovnih strojev in priprav na katerih teče proizvodnja. Možnosti za razne ljubiteljske dejavnosti, ki jih nudi društvo, so danes nekoliko zamlje, pa ne zaradi nedelavnosti članov, temveč zaradi pomanjkanja lastnega prostora, kjer bi sploh lahko delovali. Pri tem mislim predvsem na foto in kino krožek za katera imamo že nekaj tehničnih pripomočkov. Kot neke vrste nagrado za delo v društvu, pa občasno in seveda tudi v okviru finančnih možnosti, organiziramo kakšno strokovno ekskurzijo (ogled tovarn, sejmov itd.).

### Načrti za naprej:

Naš izvršni odbor si je zadal in sprejel obširen program dela, ki pa je v veliki meri vezan tudi na velika finančna sredstva. Pridobitev le-teh pa je v današnji težki situaciji dobro znana. Društvo trenutno razpolaga z cca 1000000.— din prostih finančnih kapacitet, katera koristijo naše TOZD v obliki kreditov in kot taka za društvo ne pomenijo najboljših naložb, zato smo ponudili TOZD-om možnost, da v tej višini sodelujemo v njihovih programih kot investitorji v osnovno sredstvo, kar bi po našem mnenju pomenilo boljše gospodarske rezultate. V mesecu decembru 1983 smo DO AGIS posredovali ponudbo za izobraževanje proizvodnih delavcev DO z neustrezno izobrazbo. Izobraževanje bi obsegalo področje poznavanja osnov kontrole, tehničnega risanja, čitanje načrtov, obdelave in poznavanje materialov. Trenutno čakamo na odgovor DO AGIS. Smernice o temi predavanj so bile posredovane od strani TOZD. V duhu dobrega sodelovanja smo pripravili predlog SaS s temeljnimi organizacijami DO AGIS, v katerem je način sodelovanja in delo DLT s TOZD-i točno definiran. Žal poteka potrjevanje predloga pri nekaterih TOZD-ih prepočasi in bi apeliral na vse, da to storijo čimprej, saj le dobro sodelovanje daje tudi dobre rezultate.

Ivan SATLER



# LED SE TALI

Dogovorili smo se, kako se bomo izvlekli iz težav, ali kako se bomo stabilizirali. Dogovarjajmo se tako, da bo čim manj boleče, vendar z vso doslednostjo ter po samoupravnih poti. Vztrajati moramo in konkretno, z vso odločnostjo razčiščevati stvari, ki ne spadajo več v naš delovnik. Kdor noče ali ne zmore naporov, naj prepusti mesto drugim, kdo ne zna in ni usposobljen, mora to čimprej spoznati, Zdaj kratkomalo ni več časa za slepomišljenje, lažno solidariziranje s slabim delom in odnosom do njega. Zdaj je čas, da to tudi uresničimo. Pošteno in odgovorno, odločno in samoupravno. Torej več in boljše bomo morali delati. Ob vsem tem pa bomo morali skrbeti, da bomo čim manj »grešili«. Sedanji trenutek pa narekuje tudi dosledno delo samoupravnih delavskih kontrol. Sedaj bomo lahko tudi razumeli naslov tega prispevka. Dejstvo namreč je, da samoupravne delavske kontrole po TOZD in na ravni DO, doslej niso opravile svojega poslanstva. Zakaj? Na to vprašanje smo želeli dobiti odgovor od predsednika odbora samoupravne delavske kontrole DO AGIS Momčila Saviča.



— Kje iskati vzroke, da odbori SDK v DO AGIS do sedaj skorajda niso delovali?

Če kakšen organ ali organizacija dela ali ne dela, je v veliki meri odvisno od tistega, ki ta organ ali organizacijo vodi in usmerja. Ne bi govoril o nedelu prejšnjega odbora SDK DO AGIS, zagotovim lahko, da je imel 6 rednih sej, da pa je bila težava tudi v tem, ker je bil njen predsednik lokacijsko oddaljen, to je na Forminu. Za dobro delo odbora SDK pa je nujen pogoj, da si vedno v centru dogajanj. Za nedelo raznih organov in organizacij pa lahko krivdo pripišemo dejstvu, da delegata, potem ko ga izvolimo, prepustimo samemu sebi in svoji iznajdljivosti. Menim, da bi osnovna organizacija sindikata morala zagotoviti pogoje in sredstva za idejno politično usposabljanje delegatov. Posebno vprašanje pa se lahko postavi za nedelo in pasivnost v raznih komisijah in organih članom zveze komunistov.

— V začetku tega mandata odbora samoupravne delavske kontrole DO AGIS se je praktično začelo tudi aktivno delo tega organa po daljšem času?

Mislím, da smo člani odbora SDK v samem začetku izbrali pravo pot s tem, da smo začeli iskati spoznanja v načinu dela, odgovornostih ter pooblastilih odborov SDK. Naše izobraževanje je potekalo preko udeležbe »za okroglo mizo« o delovanju odborov SDK v OZD, ki je bila v počastitev dneva samoupravljalcev Jugoslavije organizirana v Delti Ptuj. Za tem je sledil posvet na temo »vloga in na-

loge odborov SDK v praksi«, ki ga je organizirala OOS DO. Nato je sledil še razgovor o delu odbora SDK v OZD po predhodni študiji brošure Petra Toša, ki jo je izdala Delavska enotnost. To pa je bila tudi dobra podlaga za strokovni pristop k delu našega odbora SDK. Ugotoviti moram, da je uspeh našega dela tudi v tem, ker so se teh razgovorov udeleževali vsi predsedniki odborov SDK TOZD in DSSS ter DO. Uspelo pa se nam je dogovoriti o sistemu informiranja med odbori SDK, kar nam tudi funkcionira. Izdelali smo programe dela, ki se spuščajo v vse faze dela in življenja v naši DO. Dober program pa je po moje tudi eden glavnih pogojev za dobro delo. Pri članih odborov SDK pa je prisotna tudi zavest, da so nam delavci zapuščali odgovorno nalogo in da sedaj upravičeno od nas pričakujejo, da te naloge po svojih najboljših močeh tudi ureničujemo.

— Najbrž se boš strinjal z menoj, da je v naši DO veliko materiala za delo SDK?

Materiala za delo odborov SDK je bilo in bo najbrž tudi v bodoče veliko. Vprašanje je samo, če jih bomo hoteli videti. Z materialom za delo odbora SDK na ravni DO je tako: nekaj jih ugotavlja odbor SDK sam, nekaj pobud dobi od poslovnih organov. Poudariti moram, da do sedaj še nismo dobili pobud za delo od delavcev, kar je seveda tudi možno.

Iz prakse dela odborov SDK se ugotavlja, da prihajajo anonimne vloge za reševanje vprašanj, kar se pri nas do sedaj še ni zgodilo. Anonimne prijave niso zaželenje, saj daje veliko več dela, kajti odbor SDK mora, preden se loti razreševanja anonimnega vprašanja, preveriti resničnost navedbe v prijavi navedenih podatkov.

— Se ti zdi, da velja pravilo imunitete člana odbora SDK pri opravljanju te samoupravljaljske funkcije tudi v naši DO?

Pri delu odborov SDK je vedno prisoten strah pred ši-

kaniranjem. Vendar je ta strah pri nekaterih izrazitejši kot pri drugih. Glede na odgovornosti iz programa dela ta strah polagoma splahni. Kar pa se tiče imunitete, velja isto kot za člane delavskega sveta. Res pa je tudi, da člani odborov SDK ne smejo izkoriščati svojega položaja, ki ga imajo kot člani, res pa je tudi, da odbor SDK ni in ne more biti organ pregona, ampak je samo člen v verigi ugotavljanja nepravilnosti.

— Je po tvoje SDK v delovni organizaciji potrebna glede na to, da največkrat rezultati njenega dela ne rodijo pričakovanih sadov?

Samoupravne delavske kontrole ne smemo obravnavati kot nujno zlo, ampak kot še kako pomemben faktor v po-

slovanju z družbenimi sredstvi in sploh povsod tam, kjer se karkoli dogaja. Samoupravna delavska kontrola s pomočjo vodstva DO in strokovnih služb lahko in mora preprečevati možnost nastanka škoda, ki bi nastala kot posledica malomarnega ali kako drugače slabega poslovanja. Ne smemo pa pozabiti, da je to tudi naloga vseh zaposlenih.

Res pa je, da moraš biti pri delu v odboru SDK vztrajen in sodelovati v problemu od njegove ugotovitve pa do končne razrešitve, to je, do povratne informacije.

V kolikor bomo vsi člani odborov SDK s pomočjo vseh zaposlenih skupaj reševali naloge, ki jih pred nas postavlja družba, bo to vprašanje odveč.

M. Menoni

## DOPIŠNO IZOBRAŽEVANJE

Izobraževalni center Dopisne delavske univerze Univerzum iz Ljubljane organizira izobraževanje po dopisno-seminarski metodi, ki temelji na učnem gradivu, samoizobraževanju delavcev izobraževanja-dopisnikov, seminarjih, konzultacijah in preverjanju znanja.

Zaradi prožnosti oblik je to izobraževanje primerno za vsakogar, tudi za tiste, ki živijo daleč od študijskih središč, saj stalni osebni stiki niso nujni. Vsak dopisnik si lahko prilagaja ritem učenja glede na svoje časovne in delovne zmožnosti, ima pa tudi možnost obiskovati seminarje in posvete pri posameznih predmetih.

### OSNOVNO IZOBRAŽEVANJE PO DOPISNI METODI

Vse delavce delovne organizacije, ki nimajo končane osnovne šole, vabimo, da spet sežejo po knjigi, končajo osnovno šolo ter dosežejo cilj, zastavljen v mladosti.

V dopisno osnovno šolo se vključujejo ljudje, ki niso končali posameznih razredov ali pa so šolanje prekinili, ko so izpolnili šolsko obveznost. Končana osnovna šola je temeljni pogoj za nadaljevanje šolanja na srednji šoli in torej odpira vsakemu delavcu možnosti osebnega in poklicnega razvoja. Izobraževanje je za delavce ljubljanskih občin brezplačno, za kandidate zunaj Ljubljane morajo izobraževalne skupnosti njihovih občin odobriti povračilo šolnine pred vpisom v šolo. Za nepismene delavce je organiziran začetni pouk branja in pisanja.

V dopisno osnovno šolo se vključujejo odrasli ljudje, stari do 50 let. Njim so prilagojene tudi metode in oblike dela. Seminarji so enkrat tedensko, pod vodstvom učiteljev pa udeleženci izobraževanja samostojno rešujejo naloge in se pripravljajo na seminarsko delo in za izpite. Predmeti so razvrščeni zaporedno, tako da so delavci ves čas izobraževanja enakomerno obremenjeni in jim je s tem delo olajšano. Osnovna šola deluje po predpisanem učnem načrtu za odrasle in upošteva prejšnje znanje ter življenjske in delovne izkušnje posameznikov.

Izobraževanje v osnovni šoli je izpolnitev načela Zveze sindikatov Slovenije: Vsak delavec naj ima popolno osnovno šolo!

### UČENJE TUJIH JEZIKOV PO DOPISNI METODI

Če se želite učiti tujega jezika, pa nimate možnosti obiskovati tečaja, začnite študirati po dopisni metodi. Prejeli boste ustrezno gradivo s kaseto in teste. Korigirane teste z opombami boste prejeli po pošti. Čas in hitrost učenja sta prepuščena vam.

### DRUGO IZOBRAŽEVANJE PO DOPISNI METODI

— filmska in televizijska šola

— tečaj strojepisja, tečaj za skladiščnika, tečaj za tehnične risarje, tečaj za slikopleskarje, tečaj za delovodje, tečaji iz varstva pri delu, tečaj za kovinarske delavce, tečaj za stavce, tečaj za vzdrževalce klimatskih naprav, tečaj za vzdrževalce dvigal, tečaj za vzdrževalce poslovnih stavb in tečaj za kontrolorje kvalitete v proizvodnji.

Za vse izobraževalne oblike se lahko prijavite takoj na naslov: DDU UNIVERZUM, Izobraževalni center, Ljubljana, Parmova 39. Informacije lahko dobite tudi po telefonu (061) 312-133 ali 312-141.



# POT JE BILA DOLGA

Da, res je, dolga, vijugasta, strma in težka je bila pot do nečesa, kar je večini ponujeno na pladnju, oziroma samo po sebi razumljivo. Beseda je o prostorih merilnice oziroma precizne kontrole.

V našem glasilu ste v prejšnjih letih lahko večkrat prebrali sestavke o neustreznih prostorih in pogojih dela v merilnici. Zadnji takšen precej oster sestavek je bil v februarški številki lanskega leta z naslovom »Odgovorni, kje ste?«

Takrat je bilo izrečenih precej ostrih besed na račun odgovornih delavcev naše delovne organizacije oziroma na račun njihovega neodgovornega vedenja.

Tudi takrat smo, kot vsako leto ob prelomu starega na novo, ko ugotavljamo plodnost našega dela in delamo razne bilance za minulo obdobje, ugotovili, da se zadeva ni nikamor premaknila. Danes pa lahko s ponosom ugotovimo, da ves ta trud in prizadevanja nista bila zaman. Naše zadovoljstvo pa je kljub temu rahlo skaljeno z grenkim priokusom in vprašanjem: »Se naj mar vsi podobni problemi rešujejo po takšni poti in na takšen način?«

Pa naj bo o tem dovolj, življenje je že takšno, da mora biti naš pogled uprt vedno naprej v takšno ali drugačno prihodnost. Od nas pa je v »največji« meri odvisno, kakšna bo ta prihodnost, vendar moramo biti vedno pripravljeni na razna



Prejšnji prostori merilnice so bili vse prej kot primerni za to službo ...

spodtikanja, ki pa so navadno namerna, včasih pa tudi nena- merna. Na žalost je med nami veliko takšnih ljudi, ki mislijo potihem in naglas, kako bi delo, ki ga nekdo drug opravlja, lahko tudi oni in tudi boljše. V večini primerov pa potem lahko ugotovimo, kako ti »supermisleci« in »superznalci« niso sposobni opravljati niti dela in nalog, ki so jim zaupane in za katere so tudi nagrajeni z osebnim dohodkom. Vse preveč pozabljamo na pregovor, ki pravi: »Če človeku že nočeš pomagati, mu vsaj ne nagajaj.«

Sedaj pa k novi pridobitvi naše delovne organizacije na področju kontrole kakovosti. Beseda je o novem prostoru merilnice oziroma precizne kontrole, s katerim so odpravljeni neustrezni prostorski pogoji dela. Ti pogoji so bili vse drugo prej kot ustrezni, zato bi moral biti problem prostora merilnice rešen že zdavnaj. Vendar, držimo se tistega, ki pravi, da je vse dobro, kar se dobro konča. Z novim prostorom smo pridobili na površini, dnevni svetlobi, čistosti zraka, enakomerni temperaturi, enakomerni relativni vlažnosti ... Dobili smo prostorske pogoje za delo, ki so eden ljučnih faktorjev za uspešno opravljanje dela in nalog, kot je področje precizne kontrole.

Notranji občutki, ki se porajajo ob takšni spremembi delovnega okolja, so podobni tistim, ki jih človek občuti ob preselitvi iz zatohlega kletnega stanovanja v komfortno stanovanje ali novo hišo. Šele takrat se prav zave, za kaj vse je bil vsa pretekla leta prikrajšan.

Z dnem preselitve merilnice oziroma precizne kontrole v nove prostore, izvajamo v teh precizno kontrolo za sledeče TOZD:

- Avtooprema,
- Orodjarna
- Precizna mehanika,



Nova merilnica se lepo spaja z okoljem ...

- Vzmetarna,
- Velika oprema.

Ravno tako opravljamo vse meritve za potrebe TOZD Gumarna — Sava Kranj.

V prostorih merilnice II, to je na Rajšpovi 13, sprejemamo meritve samo za potrebe TOZD Kovinska obdelava in kontrole strojev.

Zaposleni v merilnici se bomo tudi v bodoče, kot smo se tudi do sedaj, trudili, da bodo časi naših meritev čimkrajši, natančnost pa čim večja, vendar samo v okviru danih možnosti, saj problem opremljenosti precizne kontrole z merilnimi sredstvi ostaja še naprej odprt. Izvajanje precizne kontrole opravljamo kar se da po vrstnem redu prispelosti merjencev, vendar je bilo do sedaj v večini primerov to nemogoče. Nemogoče pa je bilo zato, ker si vsaka TOZD kroji svojo prioriteto, ne oziraje se na potrebe druge TOZD. Dostikrat nismo vedeli kaj je bolj nujno, saj je bilo vse nujno. Nazadnje pa smo ugotavljali, da so bila naša poročila o kakovosti obravnavana v večini primerov šele po nekaj dneh. Smatramo, če je neka zadeva v proizvodnem krogu nujna za enega, jo tudi mora drugi tako obravnavati, ali pa sploh ni nujna. S takim načinom je močno moteno naše delo, pa tudi proizvodni proces. Zato v bodoče odločanja o prioriteti nikakor ne moremo prepustiti nekaterim neodgovornim posameznikom, ampak mora biti sprememba prioritete izvedena na osnovi dejanskih potreb in ustreznega dogovora.

Zavedamo se naše pomembne vloge in odgovornosti na področju kontrole kakovosti, zato pa tudi od vseh odgovornih pričakujemo razumevanje in pomoč pri reševanju naših skupnih še nerešenih problemov. Vsi moramo vedeti, da delamo za iste cilje in smo vsak zase samo en član v proizvodni verigi. Vsak takšen člen verige je pa še kako pomemben, kajti, če en član počne in odpove, se voz ne bo premikal naprej, ampak bo obstal ali pa celo zdrvel nazaj.

A. M.

Novi prostori merilnice so neprimerno boljši za delo in počutje delavcev ...





# PROBLEMATIKA TOZD KOVINSKA OBDELAVA

TOZD Kovinska obdelava je v letu 1983 uspela z ozirom na postavljeni plan doseči naslednjo realizacijo:

|           |           |
|-----------|-----------|
| Januar    | — 63,7 %  |
| Februar   | — 100,0 % |
| Marec     | — 115,6 % |
| April     | — 135,0 % |
| Maj       | — 106,1 % |
| Junij     | — 100,5 % |
| Julij     | — 80,1 %  |
| Avgust    | — 91,0 %  |
| September | — 109,7 % |
| Oktober   | — 78,2 %  |
| November  | — 98,2 %  |
| December  | — 93,7 %  |

Iz dosežene realizacije je razvidno, da je šest takšnih mesecev v katerih naša TOZD ni uspela realizirati postavljeni plan. Vzrokov za takšno stanje je več:

1. Neredna preskrba materialov.
2. Zmanjšanje naročil v PE AKG.
3. Zmanjšanje naročil na kovinskih delih za TOZD Gumarna DO Sava.
4. Zaradi internih problemov v sami TOZD.

Preskrba repromaterialov je bila v letu 1983 izredno težka in nestalna. Tako smo imeli primere, da smo v nekaterih mesecih imeli odlitkov na zalogi dovolj v drugih mesecih pa zopet ne. To je imelo za posledico izredno težke probleme. Razen odlitkov so bili konstantno problematični nekateri vlečni materiali kot so na primer šest oglato 41, 43, 46, kvadratno 16 in 20. V zadnjih mesecih pa se je vse pogostejše začela pojavljati tudi kritičnost na vzmetnih materialih.

Kvaliteta odlitkov iz katerih izdeluje naša TOZD ohlajne zavornih valjev pa je na žalost še vedno nerešen problem. Dobave odlitkov so do sedaj potekale iz različnih DO kot so: ATMOS Hoče, IMP Ivančna Gorica, BELT Črnomelj, TOMO Vinkovci, POBEDA Novi Sad, ADA POTISJE, RADIATOR Zrenjanin in v zadnjem času GORENJE Muta.

Z vsemi DO razen GORENJA Muta in ADE POTISJE smo se praktično razšli ravno zaradi problema kvalitete odlitkov. V DO GORENJE Muta je tudi TAM imela tolikšno zaupanje, da je namensko vložila 20 milijonov din v novo postrojenje s pomočjo katerega bi se končno lahko prišlo do kvalitetnih odlitkov. Žal lahko danes ugotovljamo, da novo postrojenje še ni v pogonu in da še po vsej

verjetnosti do konca letošnjega leta ne bo. Zaradi tega si tudi v letošnjem letu ne moremo obetati dobre preskrbe kvalitetnih odlitkov. Zaradi takega stanja se je TAM odločila, da prisloži s svojimi kapacitetami in svojim strokovnim kadrom na pomoč, ter sama prične izdelovati odlitke. Tako danes že osvaja določene vrste odlitkov in bomo prve vzorce sprejeli predvidoma 15.2.1984. Kakšna bo kvaliteta teh odlitkov bomo torej v mesecu februarju lahko tudi praktično ugotovili.

V letu 1983 je prišlo do pojava zmanjšanja naročil na oljnih hladilnikih. TAM je zaradi rebalansov svojih načrtov spremenila dinamiko nabave oljnih hladilnikov, kar je povzročilo v naši PE AKG fizični izpad proizvodnje. Torpedo Rijeka je zaradi konstantnega primanjlovanja deviznih sredstev bila ravno tako prisiljena vgrajevati v traktorje pločevinaste oljne hladilnike, čeravno so po kvaliteti hlajenja slabši. Vse to je imelo za posledico zmanjšanje produkcije v PE AKG in s tem tudi v celotnem planu TOZD-a.

V letu 1983 meseca aprila je TOZD Gumarna odšla iz sestave DO AGIS. S tem trenutkom so vsi prejšnji interni odnosi prišli avtomatsko v eksterne poslovne vezi. Ker smo imeli na žalost cenovno področje kovinskih delov z TOZD Gumarno neurejeno se je moralo le to popraviti. To pa je imelo za posledico, da so marsikateri proizvod prenesli v druge DO in v malo gospodarstvo. Do takega stanja je prišlo tudi zaradi tega, ker so tudi cene gumarskih finalnih proizvodov bile takšne, da niso prenesle podražitev. Iz ugotovljenega jasno sledi posledica zmanjšanja naročil na navedeni proizvodnji.

Pri internih problemih v TOZD-u ugotovljamo zaradi istroženosti strojnega parka vse večja kvalitetna odstopanja na končnih proizvodih, kar ima za posledico povečanje izmeta. Pojavi nespoštovanja tehnoloških režimov, delovne discipline še dodatno zaostrejuje že tako težko situacijo v TOZD-u.

Če k vsem navedenim problemom dodamo še ukrepe, ki se sprejemajo na najvišjih nivojih naše države potem moramo reči da bo leto 1984 izredno trdo leto in bomo morali vložiti maksimalne napore, da bomo lahko le to uspešno zaključili.

Kot direktor TOZD-a vidim edino možno rešitev v novem investicijskem elaboratu, kateri bi se moral realizirati v letu 1984-85 skupno s TAM Maribor. Tudi problematika odlitkov bo verjetno lahko rešena samo s trdim strokovnim delom naših, TAM-ovih in drugih strokovnjakov na področju livarstva. Nedvomno pa se v letu 1984 mora priti do dokončne rešitve problema odlitkov.

DIREKTOR TOZD KOVINSKA OBDELAVA:  
FRIDL Maks

## INVENTIVNA DEJAVNOST V LETU 1983

V letu 1983 je komisija za inovacije obravnavala 70 inventivnih predlogov, od tega 45 tehničnih izboljšav in 25 koristnih predlogov. Od vseh obravnavanih predlogov je komisija glede na strokovna mnenja posameznih služb 30 predlogov zavrnila. Vzroki za tako visoko število zavrnjenih predlogov so različni, vendar sta pri tem prisotna dva poglobljena vzroka in to; inventivni predlogi, katerih zaradi tehnološke opremljenosti ali visokih stroškov ni mogoče rešiti in inventivni predlogi, katere strokovne službe zaradi prezasedenosti ali pa zaradi nezadostne proučitve enostavno zavrnejo. Zraven navedenega je seveda tudi močno prisotna nevoščljivost še posebej, če je prijavitelj inventivnega predloga znan. Planirana gospodarska korist za 1983. leto znaša 3.280.000,00 din, kar predstavlja cca 1.920,00 din gospodarske koristi od inventivne dejavnosti na zaposlenega v letu 1983. V lanskem letu je bilo prijavljeno 64 inventivnih predlogov, kar predstavlja 3,8 predloga na 100 zaposlenih. Ta podatek nazorno kaže, da je inventivna dejavnost v upadanju, če jo primerjamo z letom 1979, ko je bilo prijavljenih 98 inventivnih predlogov, kar predstavlja 5,8 predloga na 100 zaposlenih ali, da je bil vsak 19 delavec inovator. V nadaljevanju vam želim predstaviti inovatorje, katerih inventivni predlogi so bili v lanskem letu v proizvodnji osvojeni in kratek opis vsakega predloga.

— Robin Marjan je v tehnični izboljšavi T-22/82 prijavil konstrukcijsko in tehnološko spremembo na ploščici — sklop 084320-00 za grelec 084,

— Strelec Viktor je v tehnični izboljšavi T-35/82 prijavil dodelavo obstoječega orodja za vulkanizacijo 66-1190-642,

— Trbuc Franc je v tehnični izboljšavi T-37/82 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri izdelavi ležajnih vijakov 945000-02,

— Arnuš Milan je v tehnični izboljšavi T-40/82 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri izdelavi omejitvenih vijakov 940000-10 A

— Dobnik Ivan je v tehnični izboljšavi T-41/82 prijavil spremembo načina ravnanja vzvodov za ključavnice in dvigala,

— Rižnar Stanislav je v tehnični izboljšavi T-47/82 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri izdelavi vzmeti 17.200.428,

— Kolarič Stanko je v tehnični izboljšavi T-48/82 prijavil tehnološko spremembo pri obdelavi koncev tlačnih vzmeti,

— Juričinec Stefan je v tehnični izboljšavi T-1/83 prijavil izdelavo montažne priprave za montiranje preklonnega ventila 352 012 001,

— Strelec Viktor je v tehnični izboljšavi T-7/83 prijavil tehnološko spremembo pri izdelavi nožev za obrezovanje BMW preprog,

— Primožič Anton je v tehnični izboljšavi T-12/83 prijavil spremembo načina rezkanja ventilskega droga 16 1418 19,

— Horvat Ladislav je v tehnični izboljšavi T-13/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri struženju upravljalnega bata 16 0799 09

— Kukovec Stanko je v tehnični izboljšavi T-14/83 prijavil vgraditev avtomatike na stružnici za večnamensko navijanje vzmeti, katero je izdelal sam,

— Bedenik Janez je v tehnični izboljšavi T-15/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri rezkanju zarez za izvijač na vijaku 935000-01,

— Tekmec Ignac je v tehnični izboljšavi T-18/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri upogibanju sredine na vzmetnih krakih,

— Žuran Maks je v tehnični izboljšavi T-21/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri rezkanju ohlajnih zavornih valjev 377,378 in 379,

— Petek Janez je v tehnični izboljšavi T-22/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri izdelavi vodilne konzole 9431100-01,

— Vidovič Jože je v tehnični izboljšavi T-28/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri struženju bata 11 0251 09,

— Vindiš Franc je v tehnični izboljšavi T-29/83 prijavil izdelavo priprave za struženje radiusov za potrebe TOZD Orodjarna,

(Nadaljevanje na 6. strani)



(Nadaljevanje s 5. strani)

— Kos Franc je v tehnični izboljšavi T-35/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri struženju vijaka za odzračevanje 377000-01,

— Bratuša Maks je v tehnični izboljšavi T-36/83 prijavil spremembo tehnološkega režima dela pri odrezovanju koncev na krakih torzijskih vzmeti,

— Juričinec Štefan je v tehnični izboljšavi T-38/83 prijavil izdelavo varilnih priprav za varenje dna grelca 043,

— Primožič Anton je v koristnem predlogu K-4/82 prijavil predlog ukinitve operacije 10 — pobrusiti čepek na osi sklopke 180200-02,

— Bela Peter je v koristnem predlogu K-12/82 prijavil predlog prodaje sedežev 991 v drugogradnjo namesto sedežev 947,

— Preac Vinko in Rajh Zlatko sta v koristnem predlogu K-18/82 prijavila predlog uporabe odpadnih bakrenih vodnikov  $\varnothing$  80 x 10 mm za rekonstrukcijo galvanike,

— Bezjak Ivan, Žuran Branko in Stajniko Marjan so v koristnem predlogu K-21/82 prijavili predlog racionalne porabe surovca za vulkaniziranje BMW preprog,

— Bračko Mijo je v koristnem predlogu K-22/82 prijavil predlog izdelave transportnih palet po drugačni tehnologiji in s cenejšim materialom,

— Rižnar Milan je v koristnem predlogu K-23/82 prijavil predlog uporabe ovojne pločevine za izdelavo plaščev za glušnike,



»Skrite« rezerve ...

— Kocmut Janez je v koristnem predlogu K-26/82 prijavil predlog uporabe odpadne pločevine kvalitete č. 0147 dimenzije 180 x 170 x 1 mm za izdelavo spodnje plošče 904510-02,

— Perić Enco in Jurič Ljubo sta v koristnem predlogu K-2/83 prijavila izdelavo tehnične dokumentacije za priročno skladišče za industrijski plin v TOZD Vzmetarna,

— Šijanec Alojz in Varnica Božidar sta v koristnem predlogu K-3/83 prijavila predlog popravila valjev — podsklop 03 4482 09,

— Kolarič Silvo je v koristnem predlogu K-4/83 prijavil predlog ostenja trdokovinskih ploščic R 274.3.1620 za potrebe TOZD Orodjarna,

— Klemenčič Alojz je v koristnem predlogu K-5/83 prijavil spremembo delovnega mesta pri struženju vzvodov 192100-01,

— Furjan Alojz je v koristnem predlogu K-6/83 prijavil izdelavo tračnih žag za rezanje nalitkov v livarni, katere je izdelal sam,

— Učakar Emil je v koristnem predlogu K-8/83 prijavil predlog popravila prelivnih ventilov 5036000-00, ki so bili v kontroli izločeni kot neuporabni,

— Kolarič Anton je v koristnem predlogu K-9/83 prijavil predlog prodaje patentnih vložkov 360000-00 B do katere je prišlo z njegovim posredovanjem,

— Brodnjak Jože je v koristnem predlogu K-11/83 prijavil predlog obnove ventilskih stožcev 26 0032 02 in 26 0033 09,

— Merc Franc je v koristnem predlogu K-12/83 prijavil predlog obnove tesnilnih stožcev 26 0047 09,

— Varnica Božidar je v koristnem predlogu K-13/83 prijavil predlog obnove talnih ventilov 35 0038 09,

Navedenim inovatorjem čestitamo in želimo, da bi tudi v letu 1984 s vojimi inventivnimi predlogi pripomogli k naporom za gospodarsko stabilizacijo.

Dušan Žnidarič

# Zanje ni praznika

Silvestrovo! Novoletna noč — noč kot vse druge, pa vendar povsem drugačna. Polna pričakovanja, želja, upanja, da bo naslednje jutro drugačno. Za mnoge je to noč, od katere si veliko obetajo! Za mnoge pa je tudi polna delovnih obvez. Morda celo zahtevnejših kot v »navadnih« nočeh.

V naši delovni organizaciji so silvestrovali na delovnem mestu le varnostniki, in prav njim smo namenili vprašanje, kakšni občutki jih spremljajo na delovnem mestu v najdaljši noči v letu?

Na delovnem mestu v Mlinski ulici sem najprej obiskal Antona Harenmalija, ki že več kot 20 let opravlja to delo.

— **Ker ste že več kot dve desetletji na delovnem mestu varnostnika, se mogoče spomnite kolikokrat ste bili na silvestrovo na delovnem mestu?**

Mislil, da v vseh teh letih za novoletne praznike še nisem bil prost. Za silvestrovo pa sem na delovnem mestu najbrž vsako drugo leto.

Ne bi mogel trditi, da bi mi ti prazniki pomenili kaj posebnega. Pri meni je največja težava v tem, da ob nedeljah in praznikih nimam organiziranega prevoza. Velikokrat se mi namreč zgodi, da moram enajst kilometrov prepešati. Včasih mi to ni predstavlja posebnih težav. Toda z leti tudi to postaja vse težje. Vse večji napor mi namreč predstavlja to, da moram zdoma ob pol štirih zjutraj, da pridem domov zvečer ob desetih.

— **In kakšni so bili vaši občutki ob letošnji silvestrski noči?**

Naporno je. Sam si! Po cesti tik ob vratarnici pa trumoma hodijo ljudje, ki se odpravljajo na lušno. Lahko pa zagotovim, da se tudi temu z leti privajam. Občutki, ki človeka v tem trenutku spremljajo, so pravzaprav mešani. Po eni strani razmišljaš o tem kako je nekaterim lepo, po drugi strani pa se bojiš, da se utegne kaj zgoditi. V takšnih nočeh je budnost varnostnikov še bolj potrebna.

— **In želje ob novem letu?**

Želja je dosti. Uresniči pa se jih običajno le nekaj. Če bo zdravje, bo vse.

V novi vratarnici v Vegovi ulici pa je preživel silvestrsko noč Franc Lovrenčič, ki to delo opravlja približno dve leti.

— **Je bila to prva delovna silvestrska noč?**

Ja. Mislim pa, da ne zadnja. Takšna je pač naša služba. Na to moraš misliti že v trenutku, ko sprejemaš to službo.

— **In kako je minila ta noč?**

Zavedajoč se dejstva, da se ob praznovanjih rado zgodi tudi kaj neprijetnega te prisiljuje k še večji budnosti. Skratka, bila je noč kot že veliko noči pred tem!

— **In opolnoči?**

Poki raket in njihova slikovita podoba v zraku dajeta človeku slutiti, kaj se pravzaprav dogaja. Prišlo je Novo leto, ki prinaša s seboj, kdo ve kaj? To pa je trenutek, ko si varnostniki po telefonu izmenjamo voščila.

— **In želje?**

Najprej si želim zdravja. Želel bi, da bi nas vsi zaposleni smatrali za sodelavce in ne nekoga, ki je proti njim. Drugače pa si želim, da bi bilo vsaj tako kot je bilo lani.

Na enaki, to je na glavni kapiji, pa je »silvestroval« Janez Štrafela, ki je bil po »stažu« tudi najmlajši varnostnik to noč v naši delovni organizaciji.

— **Si letos prvič pričakal Novo leto na delovnem mestu?**

Ja, prvič. Prej sem opravljal takšno delo, da mi to ni bilo treba.

— **In kako je minila ta noč?**

Že ko sem sprejemal to službo, sem moral pričakovati, da bom kdaj moral delati tudi ob takšnih prilikah. Pravzaprav niti ni hudo. Pravijo, da tisto kar se mora ni težko. Opolnoči človeka malo stisne pri srcu. Ta tudi ta takoj mine.

— **In želje?**

Poleg vsega si želim, da bi imeli sodelavci strpnejši odnos do nas varnostnikov. Če bomo zdravi in v svetu mir, bo vse.

Na trojki, ali točneje na Rajšpovi 12, pa je preživljal najdaljšo noč naš »stari« sodelavec Albert Cafuta. V Agisu je zaposlen že več kot 28 let.

— **Ste bili letos prvič za Silvestrovo na delovnem mestu?**

Kje pa. To je bilo moje že 24. »silvestrovanje« na delovnem mestu.

— **Kako ste se na to navadili?**

To niti ni tako hudo. Z leti se človek navadi na vse. Sploh pa se mi zdi, da se dela okrog te noči prevelik rompomom. Delati je treba tako ali drugače, s to razliko, da je ob takšnih priložnostih, ko večina ljudi praznuje, treba še veliko več pozornosti in budnosti.

(Nadaljevanje na 7. strani)



# ALKOHOL „DOMA“ TUDI V NAŠI DO

Razpravljati o alkoholizmu je zelo neprijetna in nevhvaležna naloga, kajti o stvari, o kateri je bilo že toliko govora, je težko povedati kaj novega in zanimivega. Ni pa samo poznanje snovi, ki odvrta čar bralca; še nekaj drugega je, kar naredi stvar neužitno, zlaganost in hinavščina, s katerima se vprašanje obravnava. V nešteto krilatich se alkohol preklinja kot največje zlo, v najrazličnejših knjigah brošurah in šolskih učbenikih se rišejo njegovi kvarni učinki, po drugi strani pa vemo, da sleherni človek pije in se proslavlja vino kot »blagoslov«. Spomnimo se samo vsega obilnega »narodnega blaga«, premnogih pesmic in zdravic, s katerimi se povzdiguje »rujno vince«! Kakšna zmeda mora nastati že v duši otroka: v šoli mu vztrajno dopovedujejo, kako kvaren je alkohol, kako uničujoče vpliva vsaka najmanjša kaplja — »polij po travi žganje in opazuj, kaj se bo zgodilo; drugi dan bo tam zažgan kos zemlje — kako mora zgledati šele v želodcu pijanca, ki sleherni dan zlija vase alkohol! Doma pa vidi uživati žganje kot posebno cenjeno okrepčilo, ki naj zalije vsako veliko in malo domačo slovesnost. Žal je takšnih slovesnosti veliko tudi v službi. Preveč, da bi lahko poslej mižali pred njimi. Zakaj in kako se zoperstaviti alkoholizmu so bila vprašanja, na katera smo iskali odgovor na razgovoru, ki je bil organiziran v naši DO. Udeležili so se ga strokovnjaki iz ZC Ptuj — psihiatrični oddelek za zdravljenje odvisnosti: psiholog Bojan Sivko, dr. Dubravko Krmpotič, socialna delavka Tatjana Vrtič. Iz naše DO pa so se razgovora udeležili direktorji TOZD, predstavniki samoupravnih organov ter družbeno-političnih organizacij. Žal se od omenjenih niso udeležili vsi, pa tudi sicer bi seznam udeležencev moral biti nekoliko drugačen. Recimo, da bi se ga morali udeležiti neposredni vodje, izmenovodje, delovodje in člani disciplinske komisije. Zakaj, bom odgovoril pozneje.

Zakaj je bil organiziran razgovor o alkoholizmu tudi v naši DO? Zato, ker smo si dolgo — predolgo zatiskali oči pred tem problemom. Najbrž si bomo tudi poslej. Sploh pa sem prepričan, da ta moj članek ne bo naredil revolucionarnih sprememb na bolje. Dovolj pa bo, če bo vzbudil razmišljanja — takšna ali drugačna?

Družba kot je naša, to je družba samoupravnega socializma, zahteva od človeka, da je dober samoupravljaec, da je politično aktiven, da je ustvarjalno sposoben in da je nenazadnje še dober delavec. Torej postaja jasno, da bi pri tem moral biti človek popolnoma zdrav. In kaj če zbolijo za tako imenovano družbeno boleznijo — alkoholizmom? Takrat pa začne te funkcije ena za drugo odpovedovati. Človek začne nazadovati, hote ali nehoče. Počasi, toda vztrajno začne padati v prepad. Zakaj? Zato, ker alkoholik postane nezmožen za delo sredi najbolj ustvarjalnih let. Takrat pa ostane sam. Sam s svojo »toložbo« pogubo — alkoholom, ki nato v kratkem času opravi svojo uničujočo moč do konca.

Kaj lahko storimo mi? Gotovo več kot vsa medicina sveta. Zakaj? Zato, ker je odkrivanje in preprečevanje alkoholizma lažje kot pa zdravljenje! Ali pa je prav odkrivanje alkoholizma problem. Zakaj? Zato, ker podzvestno ali pa tudi zavestno zamižimo pred resnico. In zato, ker smo lažno solidarni s človekom, ki ne priznava svoje težave — alkohola. Ne poskušamo mu pomagati vsaj s tem, da bi mu svetovali, naj poskuša opustiti pitje, ali pa, če je že tako daleč naj se vendarle v svojo korist in dobro vseh odloči za zdravljenje. Prav tu pa se pojavi nov problem, katerega povečujemo prav mi, in sicer zato, ker skupaj s človekom, ki ima probleme z alkoholom iščemo opravičila za njegovo slabše delo, odsotnost z dela, slabo obnašanje, itd., kar je posledica pijanosti. Zakaj? Najbrž zato, ker se nam sodelavec smili, misleč, da bi mu s tem, ko bi zahtevali njegovo odgovornost, naredili škodo? Nasprotno, škodo delamo njemu in vsem okrog njega s tem, ker odlašamo. Odlašamo tako dolgo, dokler sam ne klone. Takrat pa smo običajno zaprepadeni: saj ni mogoče? On, da pije?

Da si iščemo vzroke za pitje, najbrž ni treba posebej pojasnjevati. Veliko pogojev za pitje v delovni organizaciji ustvarjamo sami z raznimi proslavami — privatnimi ali kako drugače. Lep primer je zadnji delovni dan v letu. Namesto da bi se borili do zadnje minute, da bi naredili vse kar od nas zahteva nič kaj rožnati čas, pa tudi stanje delovne organizacije. Mi pa, kot da gospodarske težave niso naše, naredimo »splošno veselico«, ki je vse prej kot primerna za to-

varniško ograjo. Smo hoteli, da bi ob kozarcu zgladili med letom zrahljane medčloveške odnose? Učinek je nasproten? Prevelike količine zaužitega alkohola ustvarijo pogoje za nova nasprotja in sovraštva, ki jih prinaša streznitev in nov delovni dan.

Zamislimo si, da bi tako ravnale pekarnice, mlekarne in še kdo. Ne. To ni mogoče, saj vendar moramo imeti sveži kruh, mleko. Ali pa trgovine. Najraje bi bili, da bi bile odprte tudi skozi vse praznike. Prazniki pa, da bi bili neskončno dolgi. Se motim? Točenje alkohola preden začno delati v tovarnah, je z odlokom prepovedano. To je ob 7. uri zjutraj. Ste se vprašali kdaj? Koliko gostilničarjev se tega odloka drži? Odgovor je: nobeden! Smo poskušali ukrepati v tej smeri? Odgovor je: nismo! Smo poskušali preprečevati, da ob industrijskih conah kot je naša, ne bi rasle gostilne kot gobe po dežju, ki naravnost vabijo. Žal h kršitvi. No, in tu se samo po sebi ponuja odgovor zakaj bi bilo prav, da bi se posveta udeležili neposredni vodji in člani disciplinske komisije, in sicer, ko se pojavi kršitev delovne discipline, obisk bližnje gostilne, potem je treba nastopiti rigorozno. Ker je osnovni vzrok skoka čez plot alkohol. Iz tega vidika bi morali to tudi tako obravnavati. Zdravljenje, ali pa? Ali pa prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo enega leta. To pa je čas, v katerem bo alkoholik ali spoznal, da se mora »strezniti«, ali pa se vdati v usodo.

Samo po sebi pa se vsiljuje še vprašanje: kdo pa je alkoholik, koga lahko označimo za kroničnega alkoholika?

Tu ni mogoče postaviti neke določene številke in reči, kdor spi en ali dva litra vina dnevno, je kronični alkoholik. Vsaka taka splošna mera bi bila napačna. Torej kroničnega alkoholika ne moremo določiti po številu litrov, temveč po tem, da ga je pijača tako zasvojila, da enostavno ne more več biti brez nje. Najočitnejši primer je ta, ko se zbudi alkoholik po prespani noči s takimi abstinenčnimi pojavi, da sploh ni zmožen začeti življenja, preden ne spi svoje merice navajene pijače, oziroma dokler si ne »priveže dušo«. In koliko izmed nas si tako »privezuje dušo« že pred pričetkom dela?

Poskušal bom zaključiti z mislijo: Alkohol je sovražnik blaginje in napredka. Čeprav po eni strani polni blagajne, jih na drugi strani v dvojni meri prazni! Kaj storiti, da bo boj proti alkoholizmu uspešnejši?

Osveščanje ljudi je najpomembnejši in največji kamen v tem zapletenem mozaiku. Ljudi pripraviti do tega, da ne bi bili več sužnji alkohola, da bi postali njegov gospodar. Posluževali bi se ga le ob posebnih prilikah in po lastni volji in razsodnosti. Alkohol bi nam moral biti prihranjen res le za posebne prilike, ko mora človek ob težkem delu malo popravovati: poživiti mu naj misli, razveseliti srce ter polepša gledanje na svet. In kaj smo pri tem storili, ali pa smo pripravljeni storiti mi?

Maks Menoni

## SREČANJE Z VINJENIM ČLOVEKOM

Lepega jutra smo se odpravili na planinski izlet. Ko smo se vračali, smo se ustavili v gostilni, da se odžejamo. Pri točilni mizi so stali mladoletniki. Uživali so alkoholne pijače. Ko smo odhajali, se je stemnilo. Tudi mladoletniki so odšli. Videli smo, da so vinjeni. Zunaj so imeli kolesa in motorje. Nekateri so se odpeljali kar brez luči. Ko smo odhajali na postajo, so se peljali mimo njih miličniki. Ustavili so jih in jih vpisali v knjigo prekrškov. Plačati so morali kazen. Tudi peljati se niso smeli.

Otroci, zapomnimo si, da je alkohol strup!

Mojca JURKOVIČ  
4. b. razred  
OŠ Franc Osojnik, PTUJ

Na ulici sem že večkrat videla pijanca. Pijanca se vedno bojim. Da je pijan spoznam po tem, da hodi po ulici sem ter tja. Navadno si tudi prepeva.

Mojih staršev še nisem videla pijanih. Poznam pa več družin, kjer se starši večkrat napijejo. Njihovi otroci so žalostni in nesrečni.

Vesela sem, da moji starši ne pijejo in si želim, da bi ostalo tako.

Vanja MEŠKO  
4. b. razred  
OŠ Franc Osojnik, PTUJ

Nekoč sem srečal pijanega človeka. Bil je zelo neroden in hodil je sem in tja. Mislil sem, zakaj tako opleta po cesti. Potem sem spoznal, da je pijan. Lahko bi padel ali pa bi ga povozil avto!

Odločil sem se, da ne bom pil vina in drugih alkoholnih pijač. Pil pa jih ne bom zato, ker bi škodovalo mojemu zdravju in bi se mi vsi smejali.

Đurica VLADIMIR  
4. b. razred  
OŠ Franc Osojnik, PTUJ

(Nadaljevanje s 6. strani)

— In opolnoči, na kaj ste tisti hip pomislili?

Ker je človek sam, ima tudi več možnosti za razmišljanje. Prve misli, ko odbije polnoč, so doma pri družini. Nato pa zavoni telefon in iz slušalke se sliši glas »srečno novo leto, kolega«. »Hvala enako«. In zopet gre naprej vse po starem.

— In vaše želje ob novem letu?

Da bi bil mir v svetu. Da bi bili ljudje bolj strpni med seboj. Ljudje bi se morali spametovati in ne misliti na oborožitev, temveč na blagostanje. Če bomo zdravi, bomo še marsikaj ustvarili.

Sedaj smo že krepko v januarju, pa kljub temu naj veljajo čestitke vsem varnostnikom za vestno opravljeno delo v tej noči in vseh drugih nočeh v letu.

M. M.



# MI IN PROMETNA VARNOST

## VOZNIKI, STE PRIPRAVLJENI NA LED, SNEG, MEGLO?

Sneg. Beseda, ki pomeni sproščeno zimsko rekreacijo na zasneženih pobočjih, povzroča pa tudi obilo skrbi vsem udeležencem v prometu.

Sneg, čigar sopotnika sta led in megla povzročata voznikom nevšečnosti, ki jim marsikdaj niso kos, posebno, če niso pravočasno poskrbeli za svojo in tujo varnost.

Kaj govorijo cestno prometni predpisi o opremljenosti osebnega avtomobila in vožnji z njim v zimskem času?

— Vsako motorno vozilo mora imeti med vožnjo v pogojih zmanjšane vidljivosti, kamor štejemo tudi meglo, sneženje ali dež, prižgane zasnežene luči.

— Za vožnjo v zimskih pogojih mora imeti avtomobil brezhibne otiralke vetrobranskega stekla, napravo za pranje vetrobranskega stekla in prezračevalne naprave, ki onemogočajo zarositev stekel.

— Avtomobil mora imeti vsaj na pogonskih kolesih gume z zimskim profilom, sicer pa gume s celoletnim profilom na vseh kolesih, ter obvezno snežne verige.

Priporočljivo je, da ima voznik s seboj tudi strgalo za led, metlico, manjšo lopato in po možnosti tudi nekaj peska. S temi pripomočki bo lahko očistil avtomobil snega in ledu in si pomagal na cesti.

Voznik bo pred vožnjo očistil vsa stekla in luči umazanje, ledu in snega, ki bi ga med vožnjo lahko motil in ogrožal voznika za seboj, če bi zaplate snega letele z avtomobila, preveril bo vse luči na avtomobilu in šele nato odpeljal.

Vožnjo bo vselej prilagodil stanju na cesti, povečal varnostno razdaljo, prižgal luči in vozil previdno, kajti nikoli ne ve, kje ga čaka na cesti led, megla ali sneg, kljub temu, da je cesta na pogled suha.

Najnevarnejša mesta so na mostovih, v tunelih, usekih ali ob gozdu, kjer sonce podnevi ne oddali močne zmrzali.

Za vožnjo po ledu ali snegu si velja zapomniti, da niso dovoljene kakršne nagle kretnje, posebej to velja za speljevanje, pospeševanje zaviranja ali zavijanje, kjer lahko kolesa kaj hitro zdrsnejo. Najpametneje je, da na zasneženi cesti pozabimo na zavore. Pospešujemo počasi, zaviramo pa z motorjem, tako da postopoma pretikamo hitrosti navzdol. Če avtomobil po snegu ali ledu zdrsne, tedaj moramo izklopiti pogon, z volanom pa skušamo ujeti avtomobil. Zaviranje ali pospeševanje v taki situaciji nas bo pripeljalo do najbližjega jarka.

In še o snežnih verigah. Te so namenjene le vožnji po snegu naj bo zbit ali ne. Snežne verige omogočijo pogon avtomobila v pogojih, ki jim niso kos nobene še tako dobre gume, obenem pa omogočajo vodljivost avtomobila in zaviranje. Sicer pa velja, da z verigami vozimo največ do 60 km/h.

Seveda pa verige niso primerne za vožnjo po ledu ali snežni brozgi. Vozniku sicer dajejo varljiv občutek boljšega oprijema koles, dejansko pa zmanjšujejo učinek same gume. Na ledu bodo verige hitreje zdrsnile kot pa guma, v snežni brozgi pa je učinek enak vožnji po suhi cesti, kjer veriga zmanjšuje stik kolesa z cesto. Voznik, ki bo verige uporabljal tako, bo poškodoval gume, najverjetneje pa tudi druge dele avtomobila.

V trgovinah je moč dobiti več vrst verig, vendar pa bo voznik, ki bo pozimi več vozil kupil boljše verige, ki jih je tudi lažje nataktniti. Če do sedaj še niste natikali verig na kolesa, poskrbite to prvič doma na toplem, da vam na cesti ne bodo delale težav.

## JESENSKO-ZIMSKO VREME IN PEŠCI

V prometu sodelujemo vsi, pa je vendar vsak udeleženec v prometu tudi pešec. Pešec je najmanj zaščiten in zato pogosto žrtev prometne nezgode, največkrat s hudimi ali celo tragičnimi posledicami.

Tretjina vseh Slovencev je voznikov motornih vozil, ki poznajo težave in nevarnosti, ki nastajajo ob srečanju vozila in pešca, a zelo malo voznikov to upošteva, kadar so pešci.

Za pešce je v večini naselij dobro poskrbljeno, saj so zgrajeni hodniki za pešce, nadhodi, podhodi, označeni prehodi za pešce, semaforizirana križišča, posebni prometni znaki in osvetlitev. Tudi prometni predpisi v največji meri ščitijo pešce v prometu, vendar so kljub temu žrtve med pešči redne, skorajda vsakodnevne.

Vzroki za nezgode so tako pri voznikih kot pri pešcih. Pešci se po eni strani zavedajo svojih pravic, ki so glede na gostoto prometa včasih neuporabne, saj voznik ne more ustaviti vozila na mestu, da bo pešcu omogočil varno pot, po drugi strani pa ne upoštevajo svojih dolžnosti, ki naj vozniku omogočijo varno udeležbo v prometu in obenem zagotovijo varnost pešcu, četudi z nekoliko daljšo potjo ali izgubo nekaj minut.

Pa si pogledimo nekaj primerov posebej ob zimskih poslabšanih vremenskih pogojih:

Vsak pešec se mora zavedati, da ga bo voznik v mraku, megli, dežju ali ob sneženju zagledal pozno, večkrat celo prepozno, da bi

lahko varno ukrepal. Zato naj bo pešec skrajno previden pri prečkanju ceste in naj jo prečka, če je mogoče le na prehodih, ki so posebej označeni in osvetljeni ali vsemaforiziranih križiščih, seveda pri zeleni luči.

Na mokri, poledeneli ali zasneženi cesti imajo vozila dosti večjo zavorno pot kot na suhi cesti, zato naj pešec prečka cesto le, ko se je prepričal, da se bo vozilo varno ustavilo, sicer pa je bolje, da nekoliko počaka, da vozila odpeljejo.

Pešec naj omogoči vozniku, da ga bo pravočasno zagledal s tem, da se bo podnevi oblekel v oblačila živih ali celo fluorescentnih barv, ponoči ali ob drugih pogojih zmanjšane vidljivosti pa naj v desni žep zapne svetlobno odsevno telo — kresničko, ki bo visela ob njem. Taka telesa morajo vsi otroci nositi na cesti ob vseh pogojih zmanjšane vidljivosti, odrasli pa jih bodo morali nositi po 20. 2. 1984 na cestah izven naselja, vendar pa jo bo previden pešec uporabljal že prej tudi v naselju.

Na mokri, poledeneli ali zasneženi cesti, bo vsak pešec nepotrebno tvegati življenje, če bo prečkal cesto izven prehoda za pešce, nenadoma stopil ali pritekel na cesto, prečkal cesto pri rdeči luči, hodil ponoči izven naselja brez kresničke ali celo po desni strani ceste, da o vinjenosti, poležavanju ali sedenju na cesti sploh ne govorimo, ker voznik ob takih pogojih nezgode največkrat ne bo mogel preprečiti.

## NEKATERI VOZIJO KOLESA TUDI POZIMI

Dovolj je, da ima udeleženec v prometu kolo, pa se spremeni v kolesarja in se brez kakršnihkoli preizkusov znanja vozi v prometu. Vendar pa mora tudi kolesar poznati skoraj vsa prometna pravila, prometne znake, talne obeležbe in znake, ki jih dajejo pooblaščen osebe — miličniki, poleg tega pa mora znati voziti kolo, da se bo varno vozil v prometu.

Kolesarju je namenjeno še manj posebnih površin, kolesarskih stez, kot pešcem pločnikov, zato mora voziti po cesti, kar pa je lahko že samo po sebi nevarno.

Kjer so kolesarske steze morajo voziti kolesarji po njih, sicer pa ob skrajnem desnem robu ceste. Za varnost kolesarja je sila pomembno upoštevanje vseh cestno prometnih pravil in pravil vožnje, posebno nakazovanje smeri, opazovanje prometa pred in za seboj in vožnja v določeni smeri za posamezne ukrepe, s tem je mišljen pravi položaj v križišču. Kolesar se mora zavedati, da je med najmanj zaščitenimi in najpogostejšimi udeleženci v prometu, kar pomeni, da se lahko zaplete v nezgodo, v kateri bo posledice nosil predvsem sam.

Samo kolo mora biti pravilno opremljeno, pomeni, da mora imeti dve zavori (za vsako kolo po eno), zvonec, luč za osvetljevanje ceste, rdeč odsevnik in rdečo luč na zadnjem delu kolesa, rumene odsevnike v pedalih, priporočamo pa tudi bočne odsevnike med naperami kolesa in bočni distančni loparček na zadnjem delu kolesa, ki bosta kolesarja v vseh vremenskih pogojih napravila bolj vidnega.

Kolo je namenjeno predvsem vožnji v toplejših mesecih. Glede na znano omejitev porabe goriva in visoko ceno se nekateri odločajo za kolesarjenje tudi v zimskih mesecih. Pogoji za vožnjo v tem času so

težki tudi za druga vozila ne le za kolesarjenje, poleg tega pa so kolesarji pozimi še bolj ogroženi. Slabše so vidni zaradi slabih vremenskih pogojev ali celo nevidni zaradi lastne malomarnosti, ker koles niso dovolj opremlili, poleg tega pa vozniki marsikdaj ne predvidevajo, da bi se kolesarji v slabem ali mrzlem vremenu sploh vozili po cesti.

Kolesarjem naj veljajo naslednja navodila:

- vozite se le s popolnoma brezhibnim in opremljenim kolesom,
- dodatno opremite kolo s svetlobno odsevnimi elementi, predvsem bočnimi odsevniki in distančnim loparčkom,
- na kolesu uporabljajte oblačila svetlih, živih barv,
- ne prevažajte na kolesu predmetov, ki vam onemogočajo varno vožnjo ali vam zmanjšujejo ravnotežje,
- vselej upoštevajte vsa cestna prometna pravila in predpise,
- pravočasno nakažite smer zavijanja in zavijajte le, ko ste prepričani, da je voznik za vami opazil vašo namero,
- pri vožnji po kolesarski stezi bodite posebej pozorni na pešce, ki lahko zaidejo na kolesarsko stezo zlasti na postajališčih javnega mestnega prometa.

Ob megli, dežju ali sneženju oz. zasneženih četudi spluženih cestah pustite kolo raje doma.

Starši spravite kolesa svojih otrok do pomladi. Varnejši bodo peš kot na kolesu. Preden se bodo spomladi začeli voziti z njimi na naj se v šoli udeležijo akcije »Z varnim kolesom v promet«.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SR Slovenije



# PREDLOG VSEBIN, METODE IN OBLIK PREUČEVANJA DELAVSKEGA GIBANJA V ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA

## 1. Organizacija:

Priporočljivo in potrebno je, da je v OZD zadolžena oseba, ki stalno spremlja delo na področju tradicij delavskega gibanja. Najbolje je, če je to član kolektiva, ki ima veselje do tega dela in možnost za delo.

## 2. Kaj proučevati — zbirati:

a) Zápise, kronike, članke in drugo pisno gradivo o kolektivu, o tovarni in sicer od nastanka do danes, zlasti uporabiti tudi tovarniški časopis;

b) Dokumente: zápise sej, gradiva za sejo in zapiske (zborov) ter gradiva in poročila:

- kolektiva, zborov delavcev,
- samoupravnih organov,
- družbeno-političnih organizacij,
- drugih organizacij v OZD.

Iz tega gradiva izberemo tisto, ki je pomembno za zgodovino kolektiva (prepišemo, preslikamo — če ni več izvodov in arhiviramo).

c) Materialno tehniko, strojno opremo, proizvodne izdelke:

— prikaz razvoja tovarne, tehnologije (tehnološkega napredka) od račnega dela do vrhunskega stroja ter izdelke vse do danes, strukturo proizvodnje in kako se je glede na potrebe in plan spreminjala,

— vpliv na spreminjanje socialne strukture okolice in oris ter vplivi sprememb na razvoj OZD in okolice: nove potrebe za šole, športne, kulturne in komunalne objekte.

d) Delovanje političnih, strokovnih in drugih organizacij od začetka do danes:

- komunistična partija (stranka),
- socialdemokratska stranka,
- socialistična stranka,
- druge politične organizacije,
- strokovne organizacije — strokovni sindikati.

(Posebej npr. vpliv in delovanje komunistov v legalnih organizacijah za pridobivanje in organiziranje delavcev. Komunisti kot člani drugih organizacij organizirajo in vodijo akcije delavcev).

e) Politična in socialna — gospodarska gibanja:

— delovanje delavskih zaupnikov

— mezdne akcije (gibanja)

— stavke, protesti

— druge solidarnostne akcije za pomoč in zaščito delavcev in njihovih družin

— sodelovanje delavcev v širših političnih akcijah kraja, pokrajine, dežele, tudi v internacionalnem smislu (npr. Španska republika, internacionala).

f) Oris kulturnih, športnih, prosvetnih in drugih društvenih organizacij, ter njihovo delovanje: program, vsebina dela, članstvo teh organizacij.

g) Naši delavci v času narodnoosvobodilne vojne:

- organizatorji in voditelji vstaje,
- v partizanskih enotah,
- v drugih enotah odporniškega gibanja v Evropi,
- kot aktivisti, terenski delavci KP, OF, SKOJ, LMS, AFŽ in drugih političnih organizacijah,

- na nasprotni strani, v sovražnih organizacijah in enotah,
- žrtve (padli, ustreljeni, umrli) za vsake posebej.

h) Pisanje kronik, spominkov, opis posameznih dogodkov. To naj pišejo bivši in sedanji delavci, sodelavci in drugi, ki so bili na različne načine povezani in so imeli pomembne stike s tovarno. Ker je za pisanje težko pripraviti ljudi, naj se pričevanja posnamejo na magnetofonski trak, zapišejo in podobno, moramo pa pohiteti, ker je vedno manj živih prič za pomembne zgodovinske dogodke. Važno je zbrati čimveč gradiva, zlasti pričevanj ljudi, da bodo z veseljem sodelovali pri plemenitenju lastne, nacionalne zgodovine.

i) Zbiranje gradiva (literature, dokumenti, materialni dokazi, ki je že v drugih zbirkah in krajih, predvsem pa tisto, kar imajo posamezniki.

Če nočejo izročiti, naj se preslika ali kako drugače predstavi oziroma pridobi.

j) Ustvariti si lastno — v OZD ali krajevno, oziroma občinsko dokumentacijo pomembnih dogodkov in pomnikov za našo tovarno in okolico.

k) Organizirati občasne razstave dokumentov in gradiva o lastni tovarni, ter širši okolici, da bi tako vsi ali večina spoznala kraj in da bo to tudi kot spodbuda za zbiranje gradiva.

## 3. Metode dela

a) Najprej bi morali ugotoviti, kaj od tega in drugega, ki ni navedeno, že imamo zbranega, kaj je dostopno, kaj imajo druge organizacije, ustanove in posamezniki in kaj bi morali iskati. Za iskanje in zbiranje pa si moramo pripraviti daljši program in konkreten načrt akcij.

b) V kolektivih sprožiti pobude in organizirati akcije, da začnejo delavci sami zbirati in pisati in da tudi odstopijo svoja gradiva in lastne zbirke (ekspozite) za skupne potrebe.

c) Imeti moramo prostor (omaro, sobo, ali vsaj predal), kjer bi se gradivo zbiralo in hranilo.

d) Stalno sodelovati v komisiji pri OS ZSS zaradi koordinacije in informacije ter z muzeji in muzejskimi zbirkami ter drugimi institucijami, ki se vsaj delno ukvarjajo z zgodovino (knjižnice, društva ...).

e) Uvesti evidenco — kartoteka zbranega gradiva.

f) Več pisati o delavskem gibanju v časopise, glasila OZD in druge liste.

## Boljša usposobljenost in metode dela - večji učinki

V zaostrenih, včasih celo kriznih razmerah je bila aktivnost sindikalnih organizacij, številnih aktivistov in organov v letošnjem letu relativno uspešna, če na primer upoštevamo, da so bili delavci ponekod kljub znatnemu padanju realnih osebnih dohodkov pripravljeni z dodatnimi napor, nedeljskim in udarniškim delom prispevati k ublažitvi posledic nakopičenih problemov oziroma k njihovu odpravljanju. Tudi nekateri materialni kazalci govorijo, da smo kljub sila neugodnim okoliščinam vendarle dosegli nekatere uspehe, ki vlivajo upanje za naprej. Seveda pa lahko pri reševanju materialnih razvojnih in družbenih problemov — ki na ekonomski podlagi pospešujejo zgodovinsko nujno združevanje dela in sredstev — le utrjevanje samoupravnih poti omogoči preseganje nakopičenih problemov! In tu mora svoje mesto in vlogo najti tudi sindikat.

Manj uspešni pa smo bili tudi v sindikatu pri odpravljanju vzrokov in posledic inflacije, nelikvidnosti in cenovne politike. Sicer je večkrat slišati mnenja, da sindikat na ta področja nima velikega vpliva in zato tudi ni prav, da se večkrat edino sindikat ukvarja z odpravljanjem in blažitvijo posledic. Vendarle se sindikat svoji odgovornosti, da vpliva na to, da delavce življenjsko pomembno področje, ne more odpovedati. To pa je mogoče dosežati z večjo aktivno prisotnostjo v skupščinskem sistemu — torej predvsem v zborih združeneo dela in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Letošnje naraščajoče izgube in večja odvisnost organizacij združenega dela od posojil pa so vplivale in še bodo na ponavljanje teženj po socializaciji izgub in negativnih posledic slabega gospodarjenja. Seveda pa se istočasno krepijo tudi administrativno-etatiistična razmišljanja in ravnanja. In na to morajo računati tudi v prihodnjem letu.

Osnovno vodilo sindikalnih organov pri obravnavi resolucij in planov za prihodnje leto je bilo: prek (večjega) dohodka ustvariti motivacijo za boljše delo in gospodarjenje (znotraj tega pa uveljaviti delitev po delu in rezultatih dela).



POŽARNA POT — pa kaj zato? ...

Ne glede na vsa stališča in prizadevanje pa ostane neizpodbitno dejstvo, na katerega moramo računati: da bomo v prihodnjem letu razpolagali še z manjšim deležem družbenega proizvoda kot letos, to pa pomeni manj sredstev za vse oblike porabe. Gotovo je, da to ne more veljati za vsak tozd, vsak kolektiv, kjer je mogoče s kakovostnimi dejavniki tako povečevati proizvodnjo, da osebni dohodki ne bodo realno ostali na enaki ravni kot letos, ampak bodo tudi rasli.

(Nadaljevanje na 10. strani)



(Nadaljevanje z 9. strani)

To pa je odvisno tudi od sindikalne aktivnosti. Vse preveč smo še togi; samo z aktivističnimi nastopi ne bomo kaj dosti dosegli. Sami moramo biti bolj usposobljeni, problemov se moramo lotiti enotno in istočasno. Zagotovo pa se celotna aktivnost osnovnih organizacij ZS ne more omejevali samo na delo izvršnega odbora ali pa celo samo na delo posameznih članov oziroma predsednikov. Aktivnost izvršnih odborov pa bo v prihodnjem letu treba bolj povezovali z razpravami v sindikalnih skupinah.

Je v Sloveniji v letu 1984 realne osebne dohodke mogoče obdržati na letošnji ravni?

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na 7. seji 28. oktobra letos obravnaval osnutek resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja SR Slovenije v letu 1984 ter za nadaljnje opredeljevanje delavcev in delovnih ljudi do politike razvoja v Sloveniji predlagal pripravo variantne usmeritve, ki bi nakazovala, kakšna družbenoekonomska prizadevanja in kakšni materialni rezultati bi bili v prihodnjem letu potrebni, da bi realne osebne dohodke obdržali na sedanjí ravni.

Iz variantne usmeritve, ki jo je izdelal Zavod SRS za družbeno planiranje, je razvidno, da bi bilo za prihodnje leto nestvarno pričakovati, da bi realni osebni dohodki ostali na letošnji ravni, saj bi bili za to potrebni materialni rezultati, ki skorajda niso uresničljivi. Predlagatelj resolucije pa je kljub temu upošteval večino priporočil republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in jih vnesel v predlog republiške resolucije za prihodnje leto.

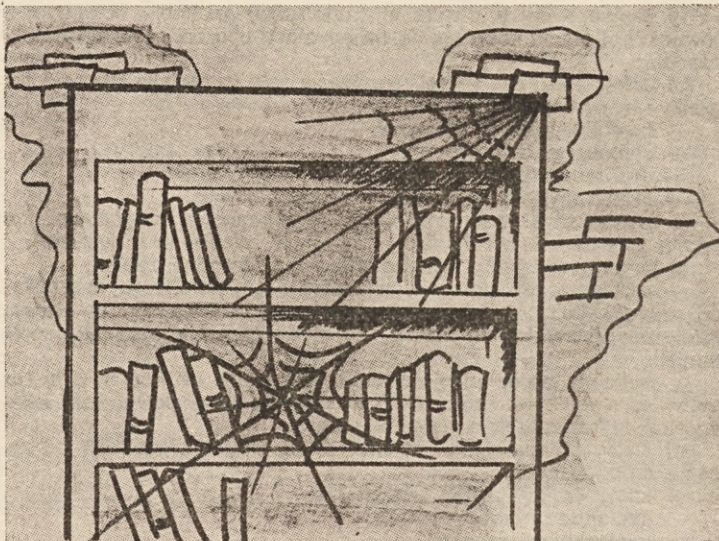
Objavljamo oceno in preračune variante, ki jih je pripravil Zavod SRS za planiranje.

Bilančni izračuni in analize kažejo, da bo v letu 1984 spriču precejšnjega realnega zmanjšanja razpoložljivih sredstev v SR Sloveniji nujno zagotoviti, da se z delitveno politiko, kot je opredeljena v predlogu resolucije, zagotovi v prihodnjem letu nadaljnje zaostajanje vseh oblik tekoče porabe za rastjo družbenega proizvoda oziroma ustvarjenega dohodka. V javni razpravi o osnutku resolucije za prihodnje leto so bile sicer izražene številne pripombe, sugestije oziroma zahteve, da bi bilo v prihodnjem letu — spriču že večletnega precejšnjega realnega zaostajanja — zaustaviti padec realnih osebnih dohodkov v Sloveniji, tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu. Bilančni izračuni posledic te t.i. »ničelne variante« na delitveno razmerja v letu 1984 so pokazali, da bi ob okvirih rasti proizvodnje in dohodka, kot so opredeljeni v resoluciji (to je 2 % rasti družbenega proizvoda) v delitvi dohodka ob ničelni realni rasti osebnih dohodkov in nanje vezanih sredstev za skupno in splošno porabo (ki bi tudi v negospodarskih dejavnostih omogočala usklajevanje rasti osebnih dohodkov z rastjo v gospodarstvu) prišlo do precejšnjega realnega zmanjšanja akumulacije (za okoli 8 %), delež akumulacije v dohodku pa bi se v primerjavi z letom 1983 zmanjšal od okoli 17 % na okoli 14,7 %. Izračuni kažejo, da bi takšno zmanjšanje akumulacije ob vseh prej omenjenih obveznostih do tujine in potrebnih sredstvih za notranjo finančno sanacijo gospodarstva povzročilo, da bi se nominalni obseg sredstev, razpoložljivih za naložbe v osnovna sredstva gospodarstva, znižal za več kot 20 % pod raven enostavne reprodukcije (t.j. pod raven sredstev minimalne amortizacije). Tako možno znižanje razpoložljivih sredstev za naložbe bi ogrozilo možnosti za uresničevanje prednostnih programov za prestrukturiranje gospodarstva do kritične meje. To so sicer kratkoročne odločitve, ki imajo dolgoročne posledice. Menimo, da glede na iztrošenost osnovnih sredstev, podcenjujemo amortizacijo, relativno majhen uvoz opreme itd., niso sprejemljive rešitve, ki bi še bolj ogrozile materialno bazo družbenega razvoja. Ob taki politiki delitve družbenega proizvoda bi se v naslednjih letih srečali s še bolj zastarelo opremo, z večjo nekonkurenčnostjo in manjšimi možnostmi za zadovoljevanje osebnih potreb. Nastale gospodarske situacije ni mogoče smatrati kot začasne. Zaradi tega tudi ni mogoče sprejeti ukrepov, ki bi na kratek rok dali navidezne rezultate, dolgoročno pa bi pomenili poglabljanje gospodarskih neskladij.

Če pa bi hoteli v prihodnjem letu zadržati obseg akumulacije v okvirih, predvidenih v predlogu resolucije, in hkrati zagotoviti, da bi osebni dohodki v prihodnjem letu (tako v gospodarstvu kot v negospodarskih dejavnostih) ohranili realno raven iz letošnjega leta izračuni kažejo, da bi morali povečati družbeni proizvod (ob nespremenjenih obveznostih do tujine, do federacije ter drugih republik) za 3 do 4 % (oziroma industrijsko proizvodnjo za 4 do 5 %). Če pa bi hkrati skušali v letu 1984 zadržati tudi naložbe v osnovna sredstva na ravni enostavne reprodukcije, bi ob ostalih nespremenjenih pogojih to pomenilo, da bi morali v Sloveniji v prihodnjem letu po teh izračunih povečati družbeni proizvod za okoli 5,4 % oziroma industrijsko proizvodnjo za 6 do 7 %. Takšni okviri rasti pa so v sedaj znanih pogojih razvoja v prihodnjem letu verjetno povsem neizvedljivi. Takšne predpostavke bi zahtevale bistveno povečanje prodaje na tujem in domačem trgu. Povečanje konvertibilnega izvoza v letu 1984 za 20 % že sedaj povzroča vrsto argumentiranih pomislekov, prav tako pa tržne analize kažejo, da že prihaja do upadanja povpraševanja na domačem trgu.

Povečan obseg proizvodnje zahteva tudi povečan obseg obratnih sredstev, ki jih sedanja reproduktivna sposobnost gospodarstva ne zagotavlja. Glede na upadanje bančnih virov (limit, inflacija, tečajne razlike itd.) in problemov, ki jih povzročajo nerealno izkazovanje dohodka organizacij združenega dela in druga finančna problematika, ni mogoče pričakovati takega povečanja družbenega proizvoda.

K tem problemom je mogoče dodati še opozorilo, da so naložbe že na nivoju enostavne reprodukcije in da od investicij ni mogoče pričakovati bistvenega povečanja družbenega proizvoda. Tudi oskrbljenost z energijo in reprodukcijskim materialom ne omogoča takšnega povečanja proizvodnje. Uvoz reprodukcijskega materiala in opreme je ob že opisani problematiki, zunanji likvidnosti države, funkcija izvoza. Ta pa bo, kot smo že mnogokrat ugotovili, ob sedanjí ofenzivni naravnosti predloga resolucije dosegljiv le s skrajnimi napor in žrtvami.



Tehnična knjižnica — je pri nas drugače?

## Mestni kino Ptuj p. o.

telefon: 773-326

### SPORED FILMOV ZA MESEC JANUAR 1984

- 21. in 22. 1.: »PINK FLOYD — ZID« angleška barvna glasbena drama, ob 18. in ob 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in ob 20. uri.
- 24. in 25. 1.: »BOKS ZA DOLARJE« ameriška barvna komedija, ob 18. in ob 20. uri.
- 26. in 27. 1.: »MANAOS — POBEG IZ PEKLA PRAGOZDA« italijansko-španski barvni akcijski film, ob 18. in ob 20. uri.
- 28. in 29. 1.: »GENERACIJA '84« ameriški barvni film, ob 18. in ob 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in ob 20. uri.
- 31. 1. in 1. II.: »BRILJANTINA II.« ameriški barvni glasbeni film, ob 18. in ob 20. uri

Vstopnice lahko rezervirate med 10. in 12. uro po telefonu 773-326.



Zimsko tihožitje ...



1. KUKOVEC Franc: zaposlen na delih in nalogah struženje srednje zahtevnih odlitkov

je odgovoren, ker je:

— dne 14. 6. 1983 samovoljno zapustil svoje delo ob 18. uri in bil odsoten do 19,45 ure. Nato pa ponovno odšel ob 20,30 in se do izteka delovnega časa ni več vrnil ter s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti, navedeno v 21. in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 200 din.

2. HRGA Ljubo: zaposlen na delih in nalogah struženje srednje zahtevnih odlitkov

je odgovoren, ker je:

— dne 18. 5. 1983 neopravičeno izostal z dela in s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročil materialno škodo. Za navedeni datum si je namreč sam popravil bolniške liste, na podlagi katerih je bil v staležu samo 17. 5. 1983.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 4., 21., 16. in 64. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi ob upoštevanju vseh okoliščin izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. Istočasno je komisija izrekla, da ukrepa ne bo izvršila, če delavec v 1 letu od dneva pravnomočnosti odločbe ne bo huje kršil delovne obveznosti.

Istočasno je komisija tudi izrekla, da mora povrniti materialno škodo v pavšalnem znesku 500 din.

1. HEBAR Ivan: zaposlen na delih in nalogah čiščenje proizvodnih prostorov

je odgovoren, ker je:

— dne 16., 17., 18., 19., 20., 21., in 22. 3. 1983 neopravičeno izostal z dela.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 4. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi ob upoštevanju vseh okoliščin izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. Istočasno je komisija izrekla, da ukrepa ne bo izvršila, če delavec v 1 letu od dneva pravnomočnosti te odločbe ne bo huje kršil delovne obveznosti.

2. KOLETNIK Barbara: zaposlena na delih in nalogah čiščenje proizvodnih prostorov

je odgovorna, ker je:

— dne 3. in 31. 3. 1983 neopravičeno izostala z dela.

S tem je storila hujšo kršitev delovne obveznosti po 4. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar ji je disciplinska komisija ob upoštevanju vseh okoliščin izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. Istočasno je izrekla, da ukrepa ne bo izvršila, če delavka v 3

mesecih od dneva pravnomočnosti te odločbe ne bo huje kršila delovne obveznosti.

1. PETEK Stanko: zaposlen na delih in nalogah stiskanje na težji stiskalnici

je odgovoren, ker je:

— dne 21. 3. 1983 približno ob 16,30 uri samovoljno zapustil delovno organizacijo in se na delo ni več vrnil ter s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti navedene v 21. in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, na kar mu je skupna disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 200 din.

2. ČEH Jožica: zaposlena na delih in nalogah tajniška dela

je odgovorna, ker je:

— od 22. 9. 1983 dalje neopravičeno izostala z dela in se na delo ni več javila.

S tem je storila hujšo kršitev delovne obveznosti, navedeno v 4. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar ji je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. 3. LAH Srečko: zaposlen na delih in nalogah transportiranje

je odgovoren, ker je:

— dne 9. in 10. 5. 1983 neopravičeno izostal z dela, — dne 20. 5. 1983 je ob 19. uri samovoljno zapustil svoje delo in bil odsoten do 22. ure, s storjenimi dejanji je temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil več hujših kršitev delovnih obveznosti, navedenih v 4., 21., in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 1.200 din

4. BRUS Franc: zaposlen na delih in nalogah stiskanje na težjih stiskalnicah

je odgovoren, ker je:

— dne 21. 4. 1983 malomarno opravljal svoje delovne obveznosti oz. jih ni opravljal, saj je v času kontrole v prisotnosti delavcev na delu, spal v garderobi.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti navedeno v 34. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin 1. HORVAT Janko: zaposlen na delih in nalogah rezkalec

je odgovoren, ker je:

— dne 16. 5. 1983 samovoljno zapustil DO in bil odsoten od 17,30 ure do 22. ure.

— dne 8. in 9. 8. 1983 je neopravičeno izostal z dela.

S storjenimi dejanji pa je temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil več hujših kršitev delovnih obveznosti, navede-

nih v 4., 21. in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. Istočasno je tudi izrekla, da ukrepa ne bo izvršila, če delavec v 1 letu od dneva pravnomočnosti odločbe ne bo huje kršil delovne obveznosti.

Istočasno je komisija tudi izrekla, da mora vrniti povzročeno materialno škodo v pavšalnem znesku 1200 din.

2. KOLARIČ Silvo: zaposlen na delih in nalogah brusilec

je odgovoren, ker je:

— dne 10. 6. 1983 ob 9. uri samovoljno zapustil delo in bil odsoten do 10. ure ter s storjenim dejanjem TOZD povzročil materialno škodo.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti, navedeno v 21. in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 100 din.

3. ČIHAL Herbert: zaposlen na delih in nalogah kopirno rezkanje

je odgovoren, ker je:

— dne 16. 5. 1983 ob 17,30 uri samovoljno zapustil svoje delo

in bil odsoten do 22. ure ter s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti, navedeno v 21. in 46. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija ob upoštevanju vseh okoliščin izrekla disciplinski ukrep

prenehanje delovnega razmerja. Istočasno je izrekla, da ukrepa ne bo izvršila, če delavec v 1 letu od dneva pravnomočnosti odločbe ne bo huje kršil delovne obveznosti.

Istočasno je komisija tudi izrekla, da mora delavec vrniti povzročeno materialno škodo v pavšalnem znesku 200 din.

4. VOZLIČ Jože: zaposlen na delih in nalogah vodenje skladišča materiala in orodja

je odgovoren, ker je:

— dne 10. 6. 1983 neopravičeno izostal z dela in s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročil materialno škodo.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 4. in 21. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 500 din.

## Rokometna ekipa Agisa osvojila 2. mesto

Na drugem tradicionalnem rokometnem turnirju moških ekip v počastitev dneva JLA je ekipa Agisa dosegla odlično 2. mesto.

Na turnirju so sodelovale naslednje ekipe in se razvrstile takole:

RK DRAVA

RK AGIS

RK JLA

RK CUI TOZD Kovinarska-kmetijska-metalurška šola Ptuj.

Vse ekipe so prejele priznanja od organizatorja tekmovanja RK DRAVA. Ekipi Agisa tudi naše čestitke.

## Kupim

Kupim malo rabljeno pohištvo in opremo, otroško kolo in smučarsko opremo za otroke do 10 let.

Sodelavce, ki bi želeli kaj od omenjenih predmetov prodati, prosim, da oddajo ponudbo v uredništvo glasila »V Agisu«.

### PRİČAKUJEMO VAŠ PRISPEVEK

Naše glasilo izhaja že sedem let, kar pravzaprav ni tako malo. Ni pa toliko, da bi lahko govorili o bogatih izkušnjah. Zagotovim pa lahko, da je bil naš cilj glasilo približati čim bolj naši sredini, da bi postalo resnično naše. To pa nam bo uspelo le s pomočjo vseh zaposlenih.

Zato vas ponovno pozivamo, pošljite, ali kako drugače posredujte svoje predloge, pripombe, literarne ali kakršnekoli druge prispevke. Napišite, kaj se vam ne zdi prav, kaj bi lahko bilo drugače. Skratka, to je pot, po kateri bomo prišli do tega, da bo naše glasilo še bolj naše. Uredništvo



## In memoriam

V sredo 27. 12. 1983 nas je v zgodnjih jutranjih urah presunila tragična vest, da se je prejšnji dan v popoldanskih urah, ob vrnitvi iz službenega potovanja, smrtno ponesrečil naš Branko, vodja TKS v Osijeku. Nismo mogli razumeti, da je na pragu rodne mesta ugasnilo življenje našemu sodelavcu.

Javorovič Branko je bil star komaj 41 let. V našo DO je prišel pred 14 leti kot mlad tehnik, poln volje do dela. Sirom po Jugoslaviji je ustanavljal servise za popravilo tahografov in usposabljal tuje serviserje. Zadnjih nekaj let, od kar v Osijeku poučujemo mehanike za zavorne sisteme je bil Branko strokovni vodja predavanj. Branka se bomo spominjali kot vedrega moža, vedno pripravljenega, da nam pomaga pri opravljanju nalog, ki smo si jih zadali. Ne malokrat smo mu zaupali odgovorne naloge, ki jih je reševal s ponosom in velikim entuziazmom. Na svojem področju je bil velik strokovnjak. Za Brankom ostaja velika vrzel, ker smo izgubili sposobnega organizatorja, vedrega človeka, iskrenega prijatelja, njegova družina pa skrbnega očeta in moža. V petek 23. 12. je bil pri nas v Ptuj. Ob njegovem odhodu v Osijek smo si z vedrino čestitali Novo leto 1984. Pomahal nam je v slovo z nasmejanim obrazom. In takšnega se bomo tudi vedno spominjali.

Slava mu.

## ZAHVALA

Duboko potresena tragičnom pogibiju svoga dobrog, dragog, voljenog, poštovanog supruha, brižnog oca, nadasve humanog čovjeka Branka Javorovića — Čoke vođe »AGIS« TKS Osijek Zahvaljujem se radnoj organizaciji AGIS Ptuj na pomoći u tim teškim trenucima, na izrazima sućuti i poštovanja. Zahvaljujem se drugu generalnom direktoru Martinu Učakaru na dirljivom oproštajnom govoru, zahvaljujem se Brankovim dragim drugovima i suradnicima Francu Plavecu, Emeriku Weiglu, Edvardu Vindišu, Ludviku Maučiću, svim radnim ljudima AGIS-a, Brankovim dobrim drugovima i suradnicima iz TKS AGIS Osijek: Mirjani, Zvonku, Ivici, Josipu, Mariji, koji su mi u najtežim trenucima bili od velike pomoći, koji me još uvijek tješe i pomažu.

Svima se iskreno zahvaljujem.

U dubokoj tuzi i boli  
Javorović Ružica sa kćerima

## Izhodišča za racionalizacijo sistema informiranja in komuniciranja v ozdih

Odbor republiškega sveta ZSS za obveščanje in politično propagando je na podlagi informacije o »Statističnem poročilu o sistemih obveščanja v ozdih v letu 1982« obravnaval in sprejel izhodišča, ki naj jih upoštevajo sindikalne organizacije in organi pri nadaljnji racionalizaciji sistema informiranja v ozdih.

Odbor je ugotovil, da so omenjena informacija oziroma rezultati statistične analize solidna podlaga (povzetek rezultatov bo objavljen v Delavski enotnosti) za nadaljnjo analizo kakovosti in učinkovitosti informacijsko-komunikacijskih procesov in odnosov. Hkrati pa je na tej podlagi in vključujoč tudi ankete in analize, ki so jih izdelale komisije (odbori) za obveščanje pri občinskih svetih ZSS (v sodelovanju s sveti za informiranje pri OK SZDL), že mogoče oblikovati naslednja izhodišča kot priporočilo sindikalnim organom in organizacijam:

— razmišljanja in prizadevanja za racionalizacijo sistema informiranja in komuniciranja v ozdih naj kot izhodišče jemljejo večjo kakovost informacijsko-komunikacijskih procesov in odnosov;

— predloge za racionalizacijo (za uvajanje novih vsebin, sredstev in načinov, ukinitve starih, predragih in podobno) je nujno utemeljiti na podlagi različne stanja, pri čemer je vloga odborov (komisij) za obveščanje pri občinskih svetih ZSS predvsem v tem, da zagotavljajo enoten vsebinski pristop in dajejo strokovno-politično pomoč sindikalnim organizacijam in organizatorjem informiranja;

— sindikalne organizacije v ozdih naj ob pobudah in razpravah za racionalizacijo sistema informiranja predvsem politično ocenijo stanje in ob upoštevanju naštetih izhodišč dajo pobude pristojnim samoupravnim organom za racionalizacijo sistema (ti organi pa so predvsem odbori za informiranje oziroma njih ustrezni organi in delavski sveti);

— varčevanje z (roto) papirjem je treba obravnavati v okviru celovitih kakovostnih izboljšav sistema informiranja in komuniciranja;

— enako velja za varčevanje pri materialnih stroških — treba je primerjati, kakšne učinke dosegamo z različnimi sredstvi in načini informiranja v primerjavi s stroški zanje;

— prednost naj imajo tista sredstva in načini, ki najbolj zagotavljajo dostopnost, razumljivost informacij ter povratne informacije;

— smejele je treba graditi sistem informiranja in odločanja prek samoupravnih delovnih skupin;

— z zaostrenimi razmerami je močno narasel pomen hitre ustne informacije;

— veliko več pozornosti je treba namenjati informiranju in komuniciranju v samih temeljnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih tudi prek posrednega informiranja;

— naloge, ki izhajajo iz uresničevanja zakona o družbenem sistemu informiranja, so prav tako obvezen del prizadevanj za racionalizacijo sistema (uskladitev samoupravnih aktov, reorganizacija informacijskih služb);

— vlogo glasil je treba obravnavati z vidika celotnega sistema — vsebinske izboljšave glasil so osnovna naloga (več o tem v nalogah organov in organizacij ZSS na področju informativno-propagandne dejavnosti pri uresničevanju dolgoročnega programam stabilizacije), ob tem pa je zmanjševanje materialnih stroškov mogoče dosegati tudi z uporabo cenejšega papirja, sodelovanjem s tiskarnami, ki ponujajo boljše pogoje, zmanjševanjem obsega glasil (in tekstov v glasilih) in drugimi;

— ob upoštevanju naštetih izhodišč pe je v vsakem okolju treba upoštevati konkretne razmere in posebnosti;

— podružabljanje informiranja dolgoročno tudi vpliva na racionalizacijo, zato je stališče sindikata o ustanavljanju odborov za informiranje (svetov, komisij) še vedno aktualno;

— odbor bo na podlagi analize pravilnikov o informiranju (ki jo je že obravnaval) v kratkem sprejel opomnik za izdelavo pravilnikov o informiranju in na podlagi strokovnih predlogov dopolnil (spremenil, skrajšal) »temeljno listo informacij« in jo kot minimalno (obvezno) listo informacij predlagal v uporabo v ozdih.

M. K.

## ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega očeta Franca Belšaka iz Mu-retince se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TAP kakor tudi celotnemu kolektivu AGIS za izrečena sožalja, darovano pomoč ter cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Janez in Marija Belšak

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi moža Jožeta Gomilška se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Vzdrževanje in Precizna mehanika za izrečena sožalja, darovano cvetje in pomoč ter spremstvo na njegovi mnogo prerani zadnji poti.

Žena Rozika s hčerko

Ob nenadni in bridki izgubi mame Terezije Šalamun in brata Martina Šalamun iz Sakušaka št. 11 se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DO AGIS, posebno pa sodelavcem iz DSSS in TOZD VELIKA OPREMA za darovane vence, izrečena sožalja in denarno pomoč.

Alojz in Franc Šalamun

Ob izgubi dragega očeta Viktorja Soka se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Servis za darovano cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Viktorija Toplak



# INFORMATIVNO-PROPAGANDNA DEJAVNOST V ZVEZI SINDIKATOV PRI URESNIČEVANJU DOLGOROČNEGA PROGRAMA STABILIZACIJE

Odbor republiškega sveta ZSS za obveščanje in politično propagando je obravnaval naloge organov in organizacij Zveze sindikatov Slovenije na področju informativno-propagandnega delovanja pri uresničevanju dolgoročnega programa stabilizacije in sprejel naslednja stališča, sklepe in priporočila:

— Informativno-propagandna dejavnost v ZSS mora v sedanjih razmerah s pravočasnimi in ustreznimi informacijami, s pojasnjevanjem in vztrajnim dokazovanjem še bolj kot doslej usmerjati in usposabljaati sindikalne aktiviste in delavce v ozdih za tista najbolj pereča (strateška) vprašanja in probleme razvoja družbe in s tem za uresničevanje stabilizacije, ki so kakorkoli povezana z družbenoekonomskim položajem delavcev ter vlogo in nalogami zveze sindikatov.

— Informativno-propagandna dejavnost, katere nosilci niso samo in predvsem komisije (odbori) pri občinskih svetih ZS in organizatorji obveščanja v ozdih, ampak najprej izvršilno-politični organi — od osnovnih organizacij do republiškega sveta ZSS, mora poleg prikazovanja vzrokov sedanjega stanja predvsem jasno nakazovati smeri in načine dolgoročnega preseganja problemov in težav ter hkrati s primernimi oblikami in metodami svoja sporočila usmerjati na vse možne nosilce programa stabilizacije, mora jih osveščati in spodbujati k sodelovanju.

— Stabilizacija je (najprej) tudi korenit poseg v prenekatere dosedanje navade in razvade, razmišljanja in obnašanja. Nema lo krat pa se danes boj proti takim navadam in razvadam kaže le v propagiranju varčevanja in v nekritičnem pristajanju na različne omejitve. Brez vztrajnega razlaganja in dokazovanja možnosti in nujnosti dela, odločanja in sploh celotnega življenja na bolj kakovostnih, bolj smotnih in naprednejših osnovah ter navajanja dobrih in uspešnih primerov ne bomo dosegli. željenega učinka.

— Ustrezne informativno-propagandne dejavnosti pa ne morejo zagotoviti samo novinarji, organizatorji obveščanja in komisije za obveščanje pri občinskih svetih ZS (čeprav je tudi tu treba izostriti strokovno odgovornost, izboljšati izobrazbeno raven in preseči lažno stanovsko solidarnost). Zato morajo vsi organi in organizacije ZSS kot viri informacij upoštevati svojo odgovornost pri zagotavljanju javnosti svojega dela. Javno in argumentirano poročanje, komuniciranje in soočanje pa bo prispevalo tudi k sprotne ugotavljanju odgovornosti. Uresničevanje, še prej pa razumevanje stabilizacijskega programa ni in ne bo nekaj popolnoma enovitega, zato bi vsako lažno prikazovanje enotnosti vseh pri vseh vprašanih povzročalo več škode kot koristi.

— Informativno-propagandna dejavnost v stabilizacijskih prizadevanjih ne more mimo lastne podlage: racionalizacija v medsebojnem obveščanju v zvezi sindikatov ter sistemu informiranja in komuniciranja je prav tako zahtevna in pogoj za uspešno opravljanje informativno-propagandne funkcije in za enotnejšo in učinkovito politično akcijo.

— Informativno-propagandna dejavnost v ZSS se mora pri prikazovanju, spodbujanju in spremljanju najrazličnejših stabilizacijskih predlogov usmeriti predvsem na njihovo družbenoekonomsko vsebino, istočasno pa se naj ob tem pojavljajo v ZSS tudi vprašanja lastne organiziranosti, metod in načinov dela ter sposobnosti in možnosti vodstev na vseh ravneh za komunikacijo s članstvom. Ob tem je treba stalno opozarjati, da sindikat ne more biti le pasiven opazovalec dejanj drugih, ali pa kvečjemu daje k temu svoja mnenja, niti ne more biti le agitator za doseganje ciljev drugih. Sindikat mora biti predvsem pobudnik za samoupraven in strokoven način reševanja problemov, ki vplivajo na družbenoekonomski položaj delavcev.

Te cilje informativno-propagandne dejavnosti bo mogoče dosegati le z usklajenim planiranjem informativno-propagandnih akcij, začeti od osnovne organizacije.

**Osnovni pogoj za to pa je sprotno obveščanje javnosti in organov na višjih ravneh organiziranosti o vseh stabilizacijskih aktivnostih.** Torej je uspeh aktivnosti odvisen predvsem od odgovornosti vseh virov informacij in nosilcev javnih funkcij ter njihovega javnega delovanja. Sedanja situacija ne samo da povečuje potrebo po bolj sprotnem in objektivnem informiranju, ampak zahteva tudi drugačen pristop k samemu sporočanju informacij. Suhoparnosti in togosti informacij se morajo izogibati že viri informacij, splošne in posplošene teme ter razmišljanja pa so brez pravega učinka in zato odveč. S posameznimi vzornimi primeri pa je mogoče dosegati tudi motivacijski učinek. Ne smemo pa dovoliti, da bi še naprej spontano pa tudi organizirano ustvarjati v družbi občutek, da stojimo na mestu, da se nič ne spreminja, da nismo pri izboljševanju stanja ničesar dosegli in podobno. Informativno-propagandna dejavnost v ZSS bo učinkovita, če bomo obveščanje javnosti o delu ZSS in medsebojno (interno) obveščanje v ZSS tako vsebinsko kot tudi v metodah in načinih prilagodili zahtevam stabilizacijskega programa in sklepom 6. seje republiškega sveta ZSS.

**Zato morajo IO OO in konferenc ter koordinacijski odbori sproti seznanjati članstvo, očišne svete ZSS in republiške odbore sindikatov dejavnosti predvsem o:**

1. svojih aktivnostih pri uresničevanju planskih ciljev za povečanje dohodka (Pri tem je posebej pomembno, da krepimo zavest, da

morata osebni in družbeni standard temeljiti na rezultatih dela, da je mogoče izboljšati kakovost gospodarjenja v vsaki temeljni organizaciji, delavci pa morajo biti seznanjeni tudi s podatki in informacijami, iz katerih bodo videli tudi probleme organizacij, s katerimi so reprodukcijsko povezani.);

2. lastnih prizadevanjih, aktivnostih in problemih pri dograjevanju delitve po delu in rezultatih dela;

3. pobudah, predlogih in problemih ter stališčih pri združevanju dela in sredstev ter s tem povezano samoupravno organiziranostjo;

4. stanju in svojih aktivnostih na področju socialne politike;

5. stališčih in dolgoročnih namerah glede zmanjševanja vseh oblik neproduktivne režije.

Občinski, mestni in medobčinski sveti ter republiški odbori sindikatov dejavnosti oziroma njihovi izvršilno-politični organi pa morajo v svojem okolju (poleg že omenjenih 5 točk) spremljati stanje in dogajanja na področju cen in življenjskih stroškov, osebnih dohodkov, zaposlovanja, stanovanjske problematike in sploh socialnega položaja delavcev ter o ugotovitvah in svojih aktivnostih obveščati osnovne organizacije, konference in koordinacijske odbore ter informativno službo republiškega sveta ZSS.

Osnovne organizacije, občinski in medobčinski sveti morajo spremljati tudi politično razpoloženje v svojem okolju, konfliktno situacijo ter o tem sprotno obveščati informativno službo republiškega sveta ZSS. Naloga vseh organov in organizacij ZSS pa je sproti obveščati organe na višji ravni organiziranosti o uresničevanju stališč in sklepov republiškega sveta ZSS.

Osnovne organizacije, konference in koordinacijski odbori oziroma njihovi izvršni odbori si morajo v organizacijah združenega dela prizadevati (in tudi sami aktivno sodelovati), da bo v informiranju v ozdih (v sredstvih obveščanja) ustrezna pozornost namenjena lastnim prizadevanjem za racionalizacijo proizvodnje — pri tem je najpomembnejše pojasnjevati, koliko in kako bodo stabilizacijski cilji zajeti v plane za leto 1984 ter katere samoupravne akte in zakaj bo treba spremeniti. V sredstvih obveščanja v ozdih ni prostora za splošne teme, pač pa je treba spodbujati in spremljati stabilizacijske aktivnosti, propagirati dobre ideje in zglede ter grajati slabosti.

M. K.

## DISCIPLINSKI UKREPI

1. KOCMUT Ivica: zaposlena na delih in nalogah strojepisno administrativna dela v nabavnem sektorju

je odgovorna, ker je:

— dne 11. in 12. 5. 1983 neopravičeno izostala z dela in s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročila materialno škodo.

S tem je storila hujšo kršitev delovne obveznosti po 4. in 21. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar ji je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin

in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 1.000 din.

1. MARKEŽ Marjan: zaposlen na ličarskih delih

je odgovoren, ker je:

— dne 30. 6. 1983 ob 22,32 uri igral karte v oddelku lakirnice. S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti; navedeno v 33. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin

2. ORLAČ Štefanija: zaposlena na delih in nalogah galvaniziranja izdelkov

je odgovorna, ker je:

— dne 9. 7. 1983 neopravičeno izostala z dela in s storjenim dejanjem temeljni organizaciji povzročila materialno škodo.

S tem je storila hujšo kršitev delovne obveznosti po 4. in 21.

točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar ji je skupna disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin

in vrnitev materialne škode v pavšalnem znesku 500 din

3. CAFUTA Anton: zaposlen na delih in nalogah vlijanje na stroju za tlačno litje

je odgovoren, ker je:

— dne 21. 4. 1983 malomarno opravljal delovne obveznosti, saj je v času kontrole prisotnih delavcev na delu, spal.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti, navedeno v 34. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin

4. LEŠNIK Janko: zaposlen na delih in nalogah montiranja fazno zahtevnih izdelkov

je odgovoren, ker je:

— dne 17. 3. 1983 neopravičeno izostal z dela. Zaradi nujnosti varenja vilic je bil z delovnim nalogom premeščen na točkovno varenje, vendar pa na delo ni prišel. Delo je bilo nujno opraviti zaradi izvoza.

S tem je storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 6. točki 157. člena pravilnika o delovnih razmerjih, za kar mu je disciplinska komisija na javni obravnavi izrekla disciplinski ukrep

javni opomin





- DOMA?
- NE, V SLUŽBI!
- PRI DELU?
- NE, PRI SILVESTROVANJU!

## Slišali smo ...

...da so se v nekaterih OZD, ki so sicer bolj kot naša DO zaključile leto 1983, odločili delati v pravem pomenu te besede tudi na zadnji delovni dan v letu. Pri nas pa kot bi se držali pregovora: »Če se umira, naj se razkošno.« ...

...da je bil v neki sredini naše DO stari rimski izrek »hočemo vina in iger« pre malo ob praznovanju zadnjega delovnega dne v letu. Hoteli so »vina, iger in filma« in imeli so ga ...

...da plačamo mesečno 20 starih milijonov PTT storitev ... Nismo pa slišali, koliko so k tem 20. milijonom prispevali privatni pogovori ...

...da je vodja zaključne prireditve ob 35-letnici DO AGIS prejel od sodnika za prekrške položnico za plačilo prekrška, ki ga je storil s tem, da ni takoj, ko so se prvič »fizično spoprijeli«, prekinil zabave.

To nam naj bo v bodoče opozorilo, da prihranimo »obračune« na jutranje ure, da ne bo treba prekinjati zabave ...



»DELOVNI« TEDEN PRED NOVOLETNIMI PRAZNIKI ...



... IN ENAINPETDESET »DELOVNIH« TEDNOV PO NOVOLETNIH PRAZNIKI ...





agis-ptuj

PRILOGA ŠT. 1

LETO 1984

# PRAVILNIK

O REŠEVANJU STANOVANJSKIH ZADEV  
SPREJET ZA DELAVCE TOZD

AVTOOPREMA PTUJ — TAP  
KOMERCIALA  
ORODJARNA  
PRECIZNA MEHANIKA  
SERVIS MOTORNIH VOZIL  
VELIKA OPREMA  
VZDRŽEVANJE  
VZMETARNA  
DSSS

NA REFERENDUMU DNE 6. DECEMBRA 1983







Na podlagi določila 117., 118. in 463. člena zakona o združenem delu, 3. in 9. člena zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS štev. 3/81), prvega odstavka 36. člena zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list SRS štev. 35/82) na podlagi določil družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS štev. 15/81) ter na podlagi določil statuta temeljnih organizacij na referendumu dne 6. 12. 1983 sprejel

## P R A V I L N I K

### o urejanju stanovanjskih zadev

#### I. SPLOŠNE DOLOČBE

##### 1. člen

S tem pravilnikom delavci TOZD določamo in urejamo stanovanjske zadeve delavcev TOZD, določamo vire sredstev za stanovanjske potrebe, določamo stanovanjske standarde, določamo obveznost vplačila in višino lastne udeležbe delavcev, pri pridobitvi imetništva stanovanjske pravice na družbenem stanovanju in pri pridobitvi posojila, določamo osnove in merila za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil, urejamo stanovanjska razmerja delavcev TOZD imetnikov stanovanjske pravice na družbenem stanovanju ter določamo postopek dodeljevanja družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil.

##### 2. člen

Upravičenci do dodelitve družbenega stanovanja in do dodelitve stanovanjskega posojila (v nadaljevanju: stanovanjske pravice) so vsi delavci TOZD, ki so združili svoje delo za nedoločen čas.

#### II. VIRI SREDSTEV ZA STANOVANJSKE NAMENE

##### 3. člen

Delavci TOZD namenjamo za stanovanjske namene za zadovoljevanje stanovanjskih pravic iz tega pravilnika sredstva iz naslednjih virov:

- iz prispevkov od burto osebnih dohodkov delavcev TOZD,
- iz sklada skupne porabe namensko določenih za posamezne oblike zadovoljevanja stanovanjskih pravic,
- iz bančnih in drugih posojil,



— iz vrnjenih anuitet za stanovanjska posojila, odobrena delavcem TOZD oziroma drugim organizacijam združenega dela,

— iz sredstev pridobljenih s prodajo stanovanj, s katerimi razpolaga TOZD,

— iz dela sredstev amortizacije, namenjenega za enostavno reprodukcijo stanovanj in stanovanjskih hiš, s katerimi razpolaga TOZD,

— iz sredstev lastne udeležbe, ki jo kot posojilo pod pogoji in na način iz tega pravilnika plačajo delavci ob pridobitvi družbenega stanovanja oziroma ob zamenjavi stanovanja,

— iz pridobljenih sredstev, ki jih kot posojilo ali soudeležbo vložijo druge OZD, v katerih delajo zakonci oziroma drugi sorodniki delavca TOZD,

— iz dela investicijskih sredstev, ki so namenjena za rešitev stanovanjskih vprašanj novozaposlenih delavcev zaradi razširitve materialne osnove dela,

— iz drugih denarnih sredstev, namenjenih za stanovanjske potrebe, skladno z zakonskimi določili.

#### 4. člen

Delavci TOZD namenjamo za stanovanjsko izgradnjo tudi sredstva, ki jih po načelih širše solidarnosti in vzajemnosti združujemo v stanovanjski samoupravni interesni skupnosti.

#### 5. člen

Delavci TOZD zagotavljamo po načelih širše vzajemnosti v stanovanjski skupnosti reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev tistih temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti, ki začasno ne morejo zagotoviti dovolj čistega dohodka, da bi v skladu skupne porabe oblikovali tudi sredstva za planirani obseg stanovanjske gradnje, določene s samoupravnim sporazumom o temeljih plana stanovanjske skupnosti.

#### 6. člen

Delavci TOZD zagotavljamo po načelih širše solidarnosti iz dohodka sredstva za solidarnost pri stanovanjski skupnosti, ki se uporabljajo:

— za gradnjo stanovanj v družbeni lastnini za delovne ljudi in občane z nižjimi osebnimi dohodki ter za tiste občane in družine, ki nimajo pogojev, da bi reševali svoje stanovanjske vprašanje v OZD ali delovni skupnosti, za reševanje stanovanjskih vprašanj občanov, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: upokojenci, invalidi, borci NOV, kmetje, starejši za delo nesposobni ljudje,



— za delno nadomeščanje stanarin tistim imetnikom stanovanjske pravice na stanovanju v družbeni lastnini in stanovanjih v lasti občanov, ki izpolnjujejo v splošnem aktu stanovanjske skupnosti določene pogoje.

#### 7. člen

Sredstva, ki jih delavci združujemo v stanovanjski skupnosti po načelih širše solidarnosti in vzajemnosti, delavci izločamo:

1. za solidarnost iz dohodka, ki mu je osnova bruto osebni dohodek,

2. za vzajemnost iz čistega dohodka,

Višino sredstev iz 1. odstavka tega člena določimo delavci s temelji plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj.

### III. PLANIRANJE SREDSTEV ZA STANOVANJSKE NAMENE

#### 8. člen

V skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SRS delavci planiramo višino sredstev po virih iz 3. člena tega pravilnika s temelji plana in srednjeročnim planom TOZD.

V skladu z načrtovanim obsegom sredstev, namenjenih za stanovanjske namene ter v skladu z načrtovanim tempom reševanja stanovanjskih zadev v temeljih plana oziroma v srednjeročnem planu delavci sprejmemo vsako leto letni plan reševanja stanovanjskih zadev delavcev.

Z letnim planom reševanja stanovanjskih zadev delavci določimo višino sredstev za tekoče leto in namene, za katere bodo sredstva uporabljena v skladu z osnovami in merili iz tega pravilnika.

#### 9. člen

Osnova za načrtovanje oziroma planiranje sredstev za stanovanjske namene z akti iz 8. člena tega pravilnika so ugotovljene potrebe delavcev in načrtovanje razširitve dejavnosti po obsegu ali vrstah storitev.

#### 10. člen

Višino in namen uporabe sredstev iz 4. člena tega pravilnika delavci določimo in planiramo v samoupravnem sporazumu o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine.



#### IV. NAMEMBNOST SREDSTEV

##### 11. člen

Sredstva za stanovanjske namene, zbrana iz virov iz 3. člena tega pravilnika, delavci namenjamo za:

- nakup stanovanj, s katerimi razpolaga TOZD,
- posojila delavcem za nakup stanovanj,
- posojila delavcem za adaptacije in rekonstrukcije,
- posojila delavcem za individualno gradnjo,
- posojila ali soudeležbo pri reševanju stanovanjskega vprašanja družine, kateri član je zaposlen v TOZD (posojilo oz. soudeležbo za nakup stanovanja organizaciji združenega dela v kateri je zaposlen član družine delavca OZD).

##### 12. člen

Delavci v srednjeročnih planskih aktih in v letnem planu iz 2. odstavka 8. člena tega pravilnika planiramo in določimo višino sredstev za stanovanjske namene po namembnosti.

Planiranje višine sredstev za stanovanjske namene po namembnosti temelji na zaznanih potrebah delavcev po posameznih name-nih iz 11. člena tega pravilnika.

##### 13. člen

Nakup stanovanja (kadrovske stanovanje) za delavca, katerega strokovnost oziroma poklic je za opravljanje dejavnosti delovne organizacije posebnega pomena in je njegova strokovnost oziroma poklic v občini deficitaren, mora biti planiran v srednjeročnih planskih aktih ali predviden z investicijskom elaboratom v primeru, če gre za razširitev vrst ali obsega dejavnosti. Sredstva za nakup kadrovskega stanovanja združimo z drugimi temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo v okviru delovne organizacije. Če je za nakup stanovanja bilo najeto posojilo, temeljne organizacije prevzamejo sorazmerni delež odplačila posojila, izračunan po višini naloženih sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

V primeru, da TOZD ne more naložiti sredstev v sklad skupne porabe niti za pokritje že obstoječih obveznosti, ostale TOZD in DSSS pokrijejo njene obveznosti po enakem ključu.

#### V. STANOVANJSKI STANDARDI

##### 14. člen

Stanovanjski standardi, opredeljeni s tem pravilnikom v skladu z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na po-



dročju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (v nadaljevanju: družbeni dogovor), se upoštevajo tudi za izračune višine sredstev čistega dohodka, namenjenega razreševanju stanovanjskih vprašani delavcev TOZD ter za izračun višine sredstev čistega dohodka in dohodka, namenjenih za združevanje, za vzajemnost in solidarnost v okviru stanovanjske skupnosti.

#### 15. člen

Pri dodeljevanju družbenih stanovanj bomo delavci TOZD upoštevali naslednje standarde:

| Število članov družine | Pripadajoča stanovanjska površina |
|------------------------|-----------------------------------|
| 1                      | do 32 m <sup>2</sup>              |
| 2                      | do 45 m <sup>2</sup>              |
| 3                      | do 58 m <sup>2</sup>              |
| 4                      | do 70 m <sup>2</sup>              |

Za vsakega nadaljnjega člana družine se pripadajoča stanovanjska površina poveča za 15 m<sup>2</sup>.

#### 16. člen

Pri dodeljevanju kreditov za nakup stanovanja lahko kandidat za kredit dobi kredit za nakup stanovanja v izmeri 90 m<sup>2</sup> stanovanjske površine.

Smiselno enako 1. odstavku tega člena velja za dodelitev kreditov za adaptacije in rekonstrukcije stanovanj.

Od določb prvega in drugega odstavka tega člena lahko delavski svet TOZD, ki odloča o dodeljevanju posojil, odstopa samo v primeru, kadar se v okviru organizirane gradnje na območju občine Ptuj gradijo, ali so se gradila stanovanja, večja od 90 m<sup>2</sup> stanovanjske površine in prosilec kredita ni imel možnosti izbrati manjšega stanovanja.

#### 17. člen

Delavcu — kandidatu za kredit, pripada stanovanjsko posojilo za standardno površino za štiričlansko družino tudi v primeru, če družina šteje manj kot štiri člane, oziroma, če je posojilojemalec, sam, kolikor zanj zaprosi.

#### 18. člen

Za uveljavitev in izvajanje stanovanjskih standardov iz 16. člena tega pravilnika bomo delavci TOZD vztrajali, da stanovanjska skupnost najmanj enkrat letno določi ceno m<sup>2</sup> stanovanja v individualni gradnji, ki se upošteva za izračun obračunske vrednosti pri dodelitvi kreditov.



## VI. LASTNA UDELEŽBA

### 19. člen

Vsak delavec, ki pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini oziroma se preseli v večje ali več vredno stanovanje ali pridobi posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini ali za graditev stanovanjske hiše ali za adaptacijo in rekonstrukcijo, mora prispevati lastna sredstva glede na vrednost stanovanja ali stanovanjske hiše in v skladu s svojim socialnim in zdravstvenim stanjem ter ekonomskimi možnostmi.

### 20. člen

Če se delavec preseli v večje ali več vredno stanovanje, in je že plačal lastno udeležbo, plača lastno udeležbo glede na razliko v revalorizirani vrednosti prejšnjega in novo pridobljenega stanovanja.

Če se delavec preseli v večje ali več vredno stanovanje, pa ni vplačal lastne udeležbe za prejšnje stanovanje, mora plačati lastno udeležbo glede na vrednost stanovanja, ki ga je na novo pridobil.

Če se delavec preseli iz večjega v manjše stanovanje, plača, glede na vrednost stanovanja lastno udeležbo le za razliko v ceni prejšnjega in novopridobljenega stanovanja, pod pogojem, da je že plačal lastno udeležbo pri pridobitvi prejšnjega stanovanja, sicer plača lastno udeležbo za celotno vrednost novopridobljenega stanovanja oziroma ima pravico do povrnitve lastne udeležbe v primeru, če je novo pridobljeno stanovanje manj vredno od prejšnjega stanovanja, za katerega je že plačal lastno udeležbo.

### 21. člen

Za lastno udeležbo pri pridobitvi družbenega stanovanja in pri nakupu etažnega stanovanja se šteje:

- lastna denarna sredstva,
- posojilo na podlagi namensko privarčevanih sredstev,
- posojilo v višini vezanih sredstev delavca na podlagi namenske vezave.

### 22. člen

Za lastno udeležbo pri gradnji stanovanjske hiše kot pogoj za dodelitev posojila se šteje izdelana kletna plošča oz. temelji pri nepodkleteni hiši ali sklenjena pogodba za združno gradnjo.

### 23. člen

Višina lastne udeležbe pri individualnem zasebnem reševanju stanovanjskih zadev mora za posamezne oblike znašati:

- pri združni gradnji najmanj 25 % od predračunske vrednosti stanovanjske hiše,



— pri nakupu etažnega stanovanja najmanj 20 % od cene stanovanja po kupoprodajni pogodbi, upošteva je standardno stanovanjsko površino,

— pri gradnji stanovanjske hiše v zasebni lasti izven združne gradnje najmanj 40 % od predračunske vrednosti stanovanjske hiše,

— pri blokovni združni gradnji najmanj 20 % od cene stanovanja po predračunu, upošteva je standardno stanovanjsko površino,

— pri rekonstrukciji oziroma adaptaciji najmanj 40 % od predračunske vrednosti rekonstrukcijskih oziroma adaptacijskih del.

#### 24. člen

Pri dodelitvi družbenega stanovanja mora delavec prispevati lastno udeležbo v višini:

Skupni povprečni mesečni dohodek

na družinskega člana, izražen na

povprečni mesečni OD v SRS v

preteklem letu

% udeležbe delavca na

nabavno vrednost stanovanja

| Za družine z dvema ali več člani — % | Za samske delavce % |               |
|--------------------------------------|---------------------|---------------|
| do 20                                | do 35               | brez udeležbe |
| nad 20 do 25                         | nad 35 do 40        | 1             |
| nad 25 do 30                         | nad 40 do 45        | 2             |
| nad 30 do 35                         | nad 45 do 50        | 3             |
| nad 35 do 40                         | nad 50 do 55        | 4             |
| nad 40 do 45                         | nad 55 do 60        | 5             |
| nad 45 do 50                         | nad 60 do 65        | 6             |
| nad 50 do 55                         | nad 65 do 70        | 7             |
| nad 55 do 60                         | nad 70 do 75        | 8             |
| nad 60 do 65                         | nad 75 do 80        | 9             |
| nad 65 do 70                         | nad 80 do 85        | 10            |
| nad 70 do 75                         | nad 85 do 90        | 11            |
| nad 75 do 80                         | nad 90 do 95        | 12            |
| nad 80 do 85                         | nad 95 do 100       | 13            |
| nad 85 do 90                         | nad 100 do 105      | 14            |
| nad 90 do 95                         | nad 105 do 110      | 16            |
| nad 95 do 100                        | nad 110 do 115      | 18            |
| nad 100                              | nad 115             | 20            |

#### 25. člen

V osnovo za izračun dohodka po 24. členu tega pravilnika se štejejo vsi dokazljivi dohodki, ki po veljavnih predpisih predstavljajo osnovo za obdavčitev skupnega dohodka.



V posebnih primerih, zlasti če se ocenjuje, da družina živi v težjih razmerah, kot to dokazujejo dokazila o dohodku družinskih članov, se pred določitvijo višine lastne udeležbe pridobi mnenje, oziroma ocena občinske skupnosti socialnega varstva.

Skupnost socialnega varstva lahko predlaga tudi popolno oprostitve lastne udeležbe v izredno težkih socialnih primerih.

#### 26. člen

Delavec, ki pridobi imetništvo stanovanjske pravice na družbenem stanovanju in, ki je dolžan vplačati lastno udeležbo, vplača le-to pred prevzemom stanovanja v sklad skupne porabe — stanovanjski del.

Delavec, ki pridobi imetništvo stanovanjske pravice na večjem stanovanju z zamenjavo, vplača lastno udeležbo pred prevzemom večjega oziroma večvrednega stanovanja.

Delavec, ki pridobi imetništvo stanovanjske pravice na stanovanju, ki je planirano in namenjeno reševanju kadrovskih problemov, plača lastno udeležbo pred prevzemom stanovanja.

#### 27. člen

Sredstva lastne udeležbe se delavcem iz 26. člena tega pravilnika vrnejo v enkratnem znesku po desetih letih s 3 % obrestno mero. Sredstva vplačane lastne udeležbe se vrnejo v enkratnem znesku s 3% obrestno mero tudi delavcu, ki izprazni družbeno stanovanje iz kakršnihkoli razlogov pred potekom desetih let v roku 6 mesecev od dneva predaje stanovanja.

#### 28. člen

Sredstva lastne udeležbe se po preteku desetih let oziroma ob predaji stanovanja v primeru krajšega roka, vrnejo vplačniku iz sklada skupne porabe — stanovanjski del.

#### 29. člen

Delavcu, ki mu je bilo s sklepom dodeljeno stanovanje dalj časa vnaprej se določi višina lastne udeležbe v znesku in po kriterijih, ki veljajo v času prevzema stanovanja.

#### 30. člen

Lastne udeležbe ni treba plačati:

— zakoncu oziroma partnerju dalj časa trajajoče življenjske skupnosti moškega in ženske, ki pridobi imetništvo, stanovanjske pravice zaradi smrti zakonca oziroma partnerja ali po razvezi zakonske zveze oziroma razpadu dalj časa trajajoče življenjske skupnosti,

— delvcu, ki se preseli v manjše stanovanje, pa ni plačal lastne udeležbe za stanovanje iz katerega se seli, selitev pa je v interesu TOZD.



### 31. člen

Ob plačilu lastne udeležbe se delavcu izda potrdilo o vplačilu lastne udeležbe. Potrdilo izda strokovna služba delovne organizacije.

Potrdilo iz prvega odstavka tega člena delavec poda predstavniku skupnosti stanovalcev stanovanjske hiše pred prevzemom stanovanja.

### 32. člen

Delavcu, prosilcu posojil ni mogoče odobriti tistega dela posojila, ki bi ga glede na osnove in merila iz tega pravilnika presegel vsoto vseh kreditov, ki znaša:

- pri nakupu etažnega stanovanja 80 % cene stanovanja po kupoprodajni pogodbi oz. po predračunu,
- pri individualni gradnji stanovanjske hiše izven zadružne gradnje 60 % v vrednosti hiše po predračunu.

## VII. OSNOVE IN MERILA ZA DODELJEVANJE DRUŽBENIH STANOVANJ IN POSOJIL

### 33. člen

S tem pravilnikom delavci določamo osnove in merila, po katerih se za pridobitev imetništva stanovanjske pravice, posojila za nakup stanovanja v etažni lastnini, posojila za gradnjo stanovanjske hiše v zasebni lasti, posojila za adaptacije in rekonstrukcije ter posojila ali sodelležbe pri reševanju stanovanjskega problema v sodelovanju z OZD, kjer je zaposlen zakonec ali partner dalj časa trajajoče življenjske skupnosti delavca TOZD upoštevajo in ocenjujejo:

- stanovanjske razmere, v katerih živi delavec in njegova družina,
- skupna delovna doba delavca,
- delovna doba delavca v TOZD,
- socialno-ekonomski položaj delavca,
- udeležba v NOV,
- posebni pogoji,
- posebni kriteriji.

#### 1. Stanovanjske razmere:

### 34. člen

Delavec, prosilec za dodelitev družbenega stanovanja oz. posojila za stanovanjske namene, pridobi za določene stanovanjske pogoje število točk po kriterijih:



a) stanovanjsko razmerje:

|                   |          |
|-------------------|----------|
| — brez stanovanja | 100 točk |
| — podnajemnik     | 70 točk  |
| — sostanovalec    | 50 točk  |

b) površina stanovanja na enega uporabnika:

|                                             |         |
|---------------------------------------------|---------|
| — do 4 m <sup>2</sup> — 5 m <sup>2</sup>    | 72 točk |
| — nad 4 m <sup>2</sup> — 5 m <sup>2</sup>   | 64 točk |
| — nad 5 m <sup>2</sup> — 6 m <sup>2</sup>   | 56 točk |
| — nad 6 m <sup>2</sup> — 7 m <sup>2</sup>   | 50 točk |
| — nad 7 m <sup>2</sup> — 8 m <sup>2</sup>   | 45 točk |
| — nad 8 m <sup>2</sup> — 9 m <sup>2</sup>   | 40 točk |
| — nad 9 m <sup>2</sup> — 10 m <sup>2</sup>  | 35 točk |
| — nad 10 m <sup>2</sup> — 11 m <sup>2</sup> | 30 točk |
| — nad 11 m <sup>2</sup> — 12 m <sup>2</sup> | 25 točk |
| — nad 12 m <sup>2</sup> — 13 m <sup>2</sup> | 21 točk |
| — nad 13 m <sup>2</sup> — 14 m <sup>2</sup> | 18 točk |
| — nad 14 m <sup>2</sup> — 15 m <sup>2</sup> | 15 točk |
| — nad 15 m <sup>2</sup> — 16 m <sup>2</sup> | 12 točk |
| — nad 16 m <sup>2</sup>                     | 0 točk  |

c) kakovost bivalnih prostorov:

|                                                                                                                |          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| — brez kuhinje (točkuje se samo poročenim, materam samohranilkam in dalj časa trajajoči življenjski skupnosti) | 20 točk  |
| — brez kuhinje (samski delavci)                                                                                | 15 točk  |
| — ni možno ogrevanje ali se težko ogreva                                                                       | 10 točk  |
| — souporaba kuhinje (poročeni, samohranilke in dalj časa trajajoča skupnost)                                   | 10 točk  |
| — souporaba WC (samo za souporabo z osebami izven sorodnih vezi)                                               | 5 točk   |
| — brez spalnice                                                                                                | 5 točk   |
| — brez kopalnice                                                                                               | 5 točk   |
| — souporaba kopalnice (samo za souporabo z osebami izven sorodstvenih vezi)                                    | 3 točke  |
| — WC izven zgradbe                                                                                             | 10 točk  |
| — v zgradbi ni vodovoda (javni ali lastni)                                                                     | 10 točk  |
| — bivanje v kolibah, začasnih ali zasilnih stanovanjih                                                         | 100 točk |
| — vlažno, mračno stanovanje                                                                                    | 60 točk  |
| — vlažno stanovanje                                                                                            | 50 točk  |
| — kletno stanovanje                                                                                            | 50 točk  |
| — podstrešno stanovanje                                                                                        | 40 točk  |
| — podstrešno, vlažno in mračno stanovanje                                                                      | 80 točk  |



## 2. Skupna delovna doba

### 35. člen

Delavec, prosilec za dodelitev družbenega stanovanja oziroma posojila za stanovanjske namene, pridobi za vsako leto dela v OZD v Jugoslaviji 2 točki

V delovno dobo iz prvega odstavka tega člena ne štejejo leta opravljanja samostojne obrtne dejavnosti.

## 3. Delovna doba v TOZD

### 36. člen

Delavec, prosilec za dodelitev družbenega stanovanja oz. posojila pridobi za vsako leto dela v DO AGIS (sigma TAP) po 3 točke.

## 4. Socialno ekonomski in zdraostveni položaj delavca oziroma članov družine — uporabnikov

### 37. člen

Delavec, prosilec za dodelitev družbenega stanovanja oz. posojila za stanovanjske namene, pridobi za socialno ekonomski in zdravstveni položaj naslednje število točk po kriterijih:

- trajne in ponavljajoče se bolezni prosilca,  
dokazane z dokumentom zdravniške komisije 30 točk
- invalidnost III. kategorije 20 točk
- invalidnost II. kategorije 30 točk
- samohranilstvo enega otroka brez preživnine,  
s tem, da ne živi v ekonomski skupnosti 10 točk
- samohranilstvo dveh otrok brez preživnine,  
s tem, da ne živi v ekonomski skupnosti 20 točk
- samohranilstvo treh ali več otrok brez preživnine,  
s tem, da ne živi v ekonomski skupnosti 30 točk
- ločeno življenje od zakonca oz. otrok  
zaradi stanovanjskih razmer 20 točk
- mesečni OD na člana družine v primerjavi s  
povprečnim OD v gospodarstvu v SRS v  
koledarskem letu pred letom razpisa stanovanja  
oz. posojil:
  - nad 50 % 0 točk
  - nad 45 — 50 % 10 točk
  - nad 40 — 45 % 20 točk
  - nad 35 — 40 % 30 točk
  - nad 30 — 35 % 40 točk
  - nad 25 — 30 % 50 točk
  - nad 20 — 25 % 60 točk
  - manj kot 20 % 70 točk



## 5. Udeležba v NOV

### 38. člen

Delavec, prosilec za dodelitev družbenega stanovanja oz. posojila za stanovanjske namene, pridobi 50 točk, če je borec NOV pred 8. 9. 1943, oz. 30 točk, če je borec NOV po 9. 9. 1943.

## 6. Posebni kriteriji

### 39. člen

#### a) Oddaljenost od temeljne organizacije

Delavcu prosilcu za dodelitev družbenega stanovanja, ki se vozi na delo iz več kot 40 km oddaljenega kraja, kjer ima stalno prebivališče, se prizna deset točk ter za vsakih nadaljnjih 10 km oddaljenosti še 2 točki k vsoti točk po merilih iz predhodnih členov tega pravilnika.

Delavcu prosilcu za dodelitev posojila za nakup stanovanja, gradnjo stanovanjske hiše, oz. rekonstrukcije se k vsoti točk iz predhodnih členov tega pravilnika priznajo točke iz 1. odstavka tega člena pod pogojem, da kupuje stanovanje, gradi hišo ali rekonstruira oziroma adaptira stanovanjske prostore v kraju, ki je od TOZD oddaljen manj kot 10 km.

#### b) Soudeležba druge OZD

### 40. člen

Delavcu, prosilcu za dodelitev družbenega stanovanja, kateremu nudi posojilo ali soudeležbo, pri nakupu družbenega stanovanja organizacija združenega dela, kjer je zaposlen njegov zakonec oziroma partner dalj časa trajajoče življenjske skupnosti, pripada 100 točk, če je posojilo ali soudeležba druge OZD v višini 50 % vrednosti družbenega stanovanja oziroma sorazmerno manj, če je udeležba manj kot 50 % (3 točke za vsak % manjše udeležbe).

Delavcu — prosilcu za stanovanje se k skupnemu številu točk doda še 30 točk, če je njegov zakonec ali oseba, ki z delavcem živi v ekonomski skupnosti zaposlen v TOZD.

#### c) Inventivna dejavnost

### 41. člen

Za vsako sprejeto oz. osvojeno inovacijo — tehnično izboljšavo ali koristni predlog v zadnjih 3 letih pred letom, ko se stanovanje ali posojilo dodeljuje, se prosilcu doda po 2 točki.



#### d) Priznanja

##### 42. člen

Delavcu, ki je bil dobitnik priznanja oz. plakete »najboljši delavec« se doda 50 točk.

#### e) Čakalna doba

##### 43. člen

Delavcu, ki nima rešenega stanovanjskega problema, se prizna za vsako leto po 10 točk, za čas od prve prijave na natečaj za dodelitev stanovanja, če mu med tem ni bil rešen stanovanjski problem.

Po tem kriteriju se dodelijo točke samo prosilcu za dodelitev stanovanj.

To določilo se uporablja od 1. 1. 1980.

##### 44. člen

Delavcu, ki je v letu pred razpisom posojila ali stanovanja izrečen disciplinski ukrep, se mu po predhodnih členih od seštevka točk odšteje:

- za opomin 10 točk,
- za javni opomin 20 točk,
- za denarno kazen 30 točk,
- za pogojno prenehanje delovnega razmerja 50 točk.

##### 45. člen

Delavcu, ki gradi ali adaptira stanovanjsko hišo ali kupuje stanovanje, ki je od delovnega mesta oddaljeno več kot 30 km oz. izven območja občine Ptuj se posojilo ne more dodeliti.

Pravtako se posojilo ne more dodeliti delavcu, če je lastnik počitniške hišice, katera dosega 70 % velikosti glede na 15. člen tega pravilnika.

## VIII. DODELJEVANJE DRUŽBENIH STANOVANJ

### 1. Razpis natečaja

##### 46. člen

Komisija za družbeni standard praviloma do 30. aprila razpiše natečaj za dodelitev posojil za stanovanjske namene, za dodelitev stanovanj pa takrat, ko je znano, da bo na razpolago novo stanovanje oz. ga bo kateri od delavcev izpraznil.

##### 47. člen

Prošnjo za dodelitev družbenih stanovanj lahko vložijo upravičenci iz 2. člena tega pravilnika, ki nimajo zadovoljivo rešenih stanovanjskih razmer.



Če je razpisan natečaj za več stanovanj, morajo prosilci v prošnji navesti, za kakšno stanovanje prosijo.

#### 48. člen

Prosilcu ne more biti dodeljeno družbeno stanovanje:

- če stanuje v primernem stanovanju v skladu s stanovanjskimi standardi,

- če je lastnik stanovanja ali stanovanjske hiše, ki je primerna in v njej lahko stanuje.

Prosilcu ne more biti dodeljeno družbeno stanovanje, če je lastnik počitniške hišice, katera dosega 70 % velikosti glede na 15. člen tega pravilnika.

#### 49. člen

Natečaj iz 42. člena tega pravilnika mora za družbena stanovanja vsebovati:

- podatke o prostem stanovanju (velikost, kategorija, lokacija),
- poziv delavcem za prijave in določitev roka, do katerega se morajo prijaviti,

- poziv za predložitev pisмениh dokazil za ugotavljanje in določitev prioritete liste.

#### 50. člen

Prijave na natečaj morajo delavci nasloviti na komisijo za družbeni standard v roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni od dneva objave natečaja.

## 2. Prioritetna lista

#### 51. člen

Po poteku roka za zbiranje prijav oziroma prošenj, komisija za družbeni standard izdela prioriteto listo prosilcev po osnovah in merilih iz tega pravilnika.

Pri izdelavi prioritete liste lahko komisija za družbeni standard zahteva od prosilcev dodatne podatke.

Če komisija za družbeni standard meni, da je potrebno verodostojnost podatkov iz prošnje oziroma priloženih dokumentov prosilca preveriti, ima pravico pridobiti mnenja pristojnih organov o zadevi pa tudi sama preveriti posamezne navedbe.

#### 52. člen

Prioritetno listo prosilcev stanovanj komisija za družbeni standard javno objavi na oglasnih deskah.

Vsak delavec ima pravico vložiti v 15 dneh od dneva objave prioritete liste ugovor na delavski svet TOZD.

Sklep delavskega sveta o ugovoru mora biti obrazložen, vsebovati mora pravni pouk.



Delavec, ki z ugovorom na prioritavno listo ni uspel in meni, da je kršen njegov interes, lahko vloži v 15 dneh od dneva rešitve njegovega ugovora oziroma od dneva vročitve sklepa o rešitvi njegovega ugovora predlog za odpravo sklepa na sodišče združenega dela.

#### 53. člen

Stanovanje v družbeni lastnini se dodeli na podlagi pravnomočne prioritavne liste.

### 3. Dodelitev stanovanja — pridobitev stanovanjske pravice

#### 54. člen

Komisija za družbeni standard na podlagi vrstnega reda proslilcev po pravnomočni prioritavni listi izdela predlog za dodelitev stanovanja.

Predlog za dodelitev stanovanja komisija za družbeni standard posreduje delavskemu svetu TOZD.

#### 55. člen

Stanovanje dodeli proslilcu na predlog komisije za družbeni standard z odločbo o dodelitvi stanovanja delavski svet TOZD.

Z odločbo o dodelitvi stanovanja se določi:

- komu se stanovanje dodeljuje,
- katero stanovanje se dodeljuje,
- višino in rok, v katerem mora delavec vplačati lastno udeležbo,
- rok, v katerem mora delavec prevzeti dodeljeno stanovanje,
- pravni pouk o varstvu pravic delavcev,
- drugo, pomembno pri dodelitvi konkretnega stanovanja.

#### 56. člen

Odločba o dodelitvi stanovanja se javno objavi na oglasnih deskah.

#### 57. člen

Zoper odločbo o dodelitvi stanovanja lahko vloži v 15 dneh od dneva njene javne objave ugovor delavec, ki mu je bilo stanovanje dodeljeno ter vsak drug delavec, ki meni, da je kršen njegov interes in da po tem pravilniku lahko dobi stanovanje.

Ugovor delavec vloži pri delavskem svetu TOZD.

Odločba o ugovoru zoper odločbo o dodelitvi stanovanja mora biti obrazložena.

#### 58. člen

Delavec, ki z ugovorom na odločbo o dodelitvi stanovanja ni uspel, lahko vloži v 15 dneh od dneva vročitve odločbe o ugovoru predlog za odpravo odločbe o dodelitvi stanovanja pri sodišču združenega dela.



#### 59. člen

Delavec pridobi stanovanjsko pravico z dnem, ko postane odločba o dodelitvi stanovanja pravnomočna.

#### 60. člen

Delavski svet TOZD je dolžan dodeliti prazno stanovanje v roku 30 dni, ko je bilo stanovanje zgrajeno ali izpraznjeno.

Če stanovanje ni dodeljeno v roku iz 1. odstavka tega člena, je TOZD dolžna iz sklada skupne porabe — stanovanjski del plačati stanarino in druge obveznosti za prazno stanovanje za ves čas, ko se stanovanje ne dodeli.

### 4. Prevzem stanovanja — nastanek stanovanjskega razmerja

#### 61. člen

Stanovanjsko razmerje med delavcem, ki je pridobil stanovanjsko pravico in TOZD, skupnostjo stanovalcev ter stanovanjsko skupnostjo nastane z dnem, ko imetnik stanovanjske pravice prevzame stanovanje.

Pred prevzemom stanovanja podpiše delavec — imetnik stanovanjske pravice izjavo, da bo uporabljal stanovanje v družbeni lastnini v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev, v skladu z zakonom in v skladu z določbami tega pravilnika, ter vplača lastno udeležbo.

Imetniku stanovanjske pravice se morajo pred podpisom izjave iz 2. odstavka tega člena vročiti samoupravni splošni akti skupnosti stanovalcev.

Če imetnik stanovanjske pravice odkloni podpis izjave iz 2. odstavka tega člena ali jo brez utemeljenega razloga ne podpiše v 15 dneh od tedaj, ko mu jebila predložena v podpis, izgubi stanovanjsko pravico in stanovanjsko razmerje ne nastane.

#### 62. člen

V primeru, da se skupnost stanovalcev stanovanjske hiše, v kateri je stanovanje, ki je bilo dodeljeno imetniku stanovanjske pravice, še ni konstituirala in ni sprejela svojih samoupravnih splošnih aktov, imetnik stanovanjske pravice prevzame stanovanje, izjavo pa podpiše takrat, ko so samoupravni splošni akti skupnosti stanovalcev sprejeti.

Če imetnik stanovanjske pravice v primeru iz 1. odstavka tega člena iz neutemeljenih razlogov ne podpiše izjave v roku, ki je določen v samoupravnih splošnih aktih skupnosti stanovalcev ali v roku, ki mu je določen s strani organa skupnosti stanovalcev, se šteje, da



nezakonito zaseda stanovanje in se zoper njega lahko uvede postopek za izpraznitev stanovanja.

#### 63. člen

Ko imetnik stanovanjske pravice, ki mu je stanovanje bilo dodeljeno, s pravnomočno odločbo o dodelitvi stanovanja predloži potrdilo, da je vplačal lastno udeležbo, oziroma potrdilo, da mu je odložena obveza vplačila lastne udeležbe ter podpiše izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev, prevzame stanovanje od skupnosti stanovalcev.

Prevzem stanovanja se izvrši tako, da se z zapisnikom ugotovi stanje stanovanja ob prisotnosti predstavnika skupnosti stanovalcev oziroma, če ta še ni konstituirana, ob prisotnosti referenta za družbeni standard delovne organizacije.

#### 64. člen

Če imetnik stanovanjske pravice brez upravičenega vzroka ne prevzame stanovanja v 30 dneh od dneva, ko je odločba o dodelitvi stanovanja postala pravnomočna, izgubi stanovanjsko pravico na stanovanju, ki naj bi ga prevzel.

#### 65. člen

Če se kdo vseli v stanovanje v nasprotju z določbami tega pravilnika in zakona o stanovanjskih razmerjih, obvesti referent za družbeni standard o tem upravni organ skupščine občine, ki je pristojen za stanovanjske zadeve in zahteva, da organ izda odločbo o izpraznitvi stanovanja ali pa zahteva s predlogom pri sodišču združenega dela oziroma s tožbo pri rednem sodišču, izpraznitev stanovanja.

Če je predlagana uvedba upravnega postopka, ne more tisti, ki je predlagal uvedbo upravnega postopka vložiti predlog oziroma tožbo pri sodišču.

Če v roku dveh let od dneva protizakonite vselitve v stanovanje ni sprožen upravni postopek ali predlog oziroma tožba pri sodišču šteje, da je tisti, ki se je nezakonito vselil v stanovanje, pridobil stanovanjsko pravico.

### 5. Pravice in dolžnosti imetnika stanovanjske pravice

#### 66. člen

Imetnik stanovanjske pravice samostojno, v skladu z določbami tega pravilnika odloča o tem, kdo od uporabnikov lahko skupaj z njim uporablja stanovanje. Razen od svojega zakonca oziroma part-



nerja dalje časa trajajoče življenjske skupnosti in mladoletnih otrok lahko od vsakega uporabnika stanovanja imetnik stanovanjske pravice zahteva izselitev iz stanovanja.

Za uporabnike stanovanja se štejejo imetnik stanovanjske pravice in naslednje osebe, ki z njim stalno stanujejo:

— zakonec ali oseba, katere dalj časa trajajoče življenjska skupnost z imetnikom stanovanjske pravice ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza,

— otroci,

— posvojenci,

— starši,

— posvojitelji,

— osebe, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan vzdrževati po zakonu,

— osebe, ki najmanj dve leti živijo z imetnikom stanovanjske pravice v ekonomski skupnosti.

#### 67. člen

Imetnik stanovanjske pravice sme v skladu z določbami tega pravilnika oddati posamezne prostore stanovanja in ustanoviti podstanovalsko razmerje le, če predhodno oddajo posameznih stanovanjskih prostorov ponudi delavcem TOZD.

Za ustanovitev podstanovalskega razmerja mora delavec pridobiti soglasje delavskega sveta TOZD.

#### 68. člen

Imetnik stanovanjske pravice lahko pod pogoji in na način določen v tem pravilniku zamenja svoje stanovanje za stanovanje drugega imetnika stanovanjske pravice.

#### 69. člen

Imetnik stanovanjske pravice mora ravnati pri uporabi stanovanja skrbno in stanovanje varovati pred okvarami in poškodbami.

Stanovanje mora imetnik stanovanjske pravice uporabljati na tak način, da drugih imetnikov stanovanjske pravice ne ovira v mirni uporabi njihovih stanovanjskih in skupnih prostorov.

#### 70. člen

Imetnik stanovanjske pravice ne sme izvrševati sprememb na stanovanjskih prostorih ter opremi in napravah v stanovanju, ki so sestavni del stanovanja brez soglasja komisije za družbeni standard in skupnosti stanovalcev.



#### 71. člen

Imetnik stanovanjske pravice je dolžan plačevati stanarino in druge obveznosti po predpisih zakona o stanovanjskem gospodarstvu in po določbah samoupravnih splošnih aktov skupnosti stanovalcev od prvega v mesecu v katerem je postala odločba o dodelitvi stanovanja pravnomočna, do zadnjega dne v mesecu, v katerem izroči stanovanje skupnosti stanovalcev.

Stanarino imetnik stanovanjske pravice plačuje skupnosti stanovalcev ali delovni skupnosti stanovanjske skupnosti oziroma organizaciji združenega dela, ki ji skupnost stanovalcev zaupa zbiranje stanarine.

Stanarina se plačuje mesečno vnaprej.

#### 72. člen

Imetnik stanovanjske pravice ima pravico do delne nadomestitve stanarine, če izpolnjuje dogovorjena merila določena v samoupravnem splošnem aktu stanovanjske skupnosti občine Ptuj.

#### 73. člen

Pri prenehanju stanovanjskega razmerja mora imetnik stanovanjske pravice izročiti stanovanje skupnosti stanovalcev v takšnem stanju, v kakršnem ga je prevzel. Pri izročitvi stanovanja se upoštevajo spremembe, do katerih je prišlo zaradi normalne rabe stanovanja ter izboljšave in spremembe v stanovanju, ki jih je imetnik stanovanjske pravice izvršil na svoje stroške v soglasju s skupnostjo stanovalcev.

Stanje stanovanja se ob izročitvi ugotovi z zapisnikom in ob prisotnosti predstavnika skupnosti stanovalcev, ki ga določi samoupravni splošni akt skupnosti stanovalcev, če pa ta ni formirana, stanovanje prevzame referent za družbeni standard.

### 6. Prenehanje stanovanjskega razmerja

#### 74. člen

Imetnik stanovanjske pravice lahko odpove stanovanjsko razmerje vselej, ne da bi moral za to navajati razlog.

Imetnik stanovanjske pravice odpove stanovanjsko razmerje pisмено pri komisiji za družbeni standard TOZD.

Odpoved začne veljati prvega dne v naslednjem mesecu.

Odpovedni rok poteče zadnji dan v mesecu, v katerem je odpoved začela veljati.

V času trajanja odpovednega roka mora imetnik stanovanjske pravice izročiti stanovanje skupnosti stanovalcev, sicer je zavezan k plačilu stanarine in drugih obveznosti za stanovanje tudi za čas po preteku odpovednega roka.



## 75. člen

Delavski svet TOZD lahko na predlog komisije za družbeni standard odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice:

— če uporablja stanovanje v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev in v nasprotju z določbami tega pravilnika ali na tak način, da nastajajo v stanovanju, skupnih prostorih ali napravah po njegovi krivdi škode,

— če ne plača stanarine in drugih obveznosti zapored tri mesece ali tri mesece v zadnjih dveh letih,

— če sam ali drug stanovalec uporablja stanovanje na tak način, da stanovalca v drugem stanovanju ovira v mirni uporabi stanovanja.

Stanovanjsko razmerje iz razlogov po 1. odstavku tega člena lahko delavski svet TOZD odpove le tedaj, če je referent za družbeni standard predhodno pismeno po pošti s priporočeno pošiljko opomnil imetnika stanovanjske pravice in če le-ta v 30 dneh od dneva prejema opomina ni odpravil škode oziroma če ni prenehal z ravnanjem zaradi katerega se daje odpoved.

Delavski svet TOZD je dolžan odpovedati imetniku stanovanjske pravice stanovanjsko razmerje iz razlogov navedenih v 1. odstavku tega člena, če to zahteva skupnost stanovalcev.

Če delavski svet TOZD v 30 dneh po prejemu zahteve skupnosti stanovalcev iz 3. odstavka tega člena ne odpove stanovanjskega razmerja, je TOZD dolžna kriti povzročeno škodo ali zaostalo stanarino ter druge obveznosti imetnika stanovanjske pravice.

V primeru odpovedi stanovanjskega razmerja iz razlogov po 1. odstavku tega člena pripadajo imetniku stanovanjske pravice ob izselitvi najpotrebnejši prostori.

## 76. člen

Stanovanjsko razmerje preneha in nastopi izguba stanovanjske pravice, če imetnik stanovanjske pravice trajno preneha uporabljati stanovanje in ga ne uporablja več kot šest mesecev.

V primerih iz 1. odstavka tega člena pridobi na stanovanju stanovanjsko pravico zakonec ali partner dalj časa trajajoče življenjske skupnosti moškega ali ženske oziroma eden od uporabnikov istega stanovanja, če je z imetnikom stanovanjske pravice živel najmanj dve leti preden je imetnik stanovanjske pravice prenehal uporabljati stanovanje.

Določba 2. odstavka tega člena ne velja v primeru, ko je imetnik stanovanjske pravice trajno nehal uporabljati stanovanje na podlagi odpovedi stanovanjskega razmerja ali na podlagi pogodbe o zamenjavi stanovanja, kakor tudi v primeru, če je bilo imetniku stanovanjske pravice v skladu s tem pravilnikom dodeljeno drugo stano-



vanje zanj in za druge uporabnike ali če je imetnik stanovanjske pravice zgradil ali kupil družinsko stanovanjsko hišo, oziroma stanovanje, se vanj vselil, če je to stanovanje primerno zanj in za druge uporabnike stanovanja.

V primeru 1. odstavka tega člena imetniku stanovanjske pravice ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori.

#### 77. člen

Stanovanjsko razmerje se lahko odpove imetniku stanovanjske pravice v primeru, če se število uporabnikov stanovanja zmanjša tako, da površina stanovanja dvakratno presega površino standardnega stanovanja določeno v 15. členu tega pravilnika potem, ko mu je dodeljeno drugo, spremenjenim okoliščinam primerno stanovanje.

V primeru iz 1. odstavka tega člena je imetnik stanovanjske pravice upravičen do povrnitve stroškov selitve.

#### 78. člen

Stanovanjsko razmerje se odpove imetniku stanovanjske pravice, ki ima v lastnini prazno družinsko stanovanjsko hišo ali stanovanje kot posamezni del stavbe oziroma oddaja v lastni hiši, oziroma stanovanju, podstanovalcem, če je ta stanovanjska hiša ali stanovanje primerno.

V primeru iz 1. odstavka tega člena ne pripadajo imetniku stanovanjske pravice ob izselitvi niti najpotrebnejši prostori.

Če družinska stanovanjska hiša še ni dograjena, imetnik stanovanjske pravice iz 1. odstavka tega člena pa bi jo lahko dogradil oziroma usposobil za preselitev, TOZD zahteva od sodišča potrditev odpovedi stanovanjskega razmerja ter določitev izpraznitvenega roka.

#### 79. člen

Imetniku stanovanjske pravice, ki je pridobil stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini v upravljanju TOZD delavski svet TOZD odpove stanovanjsko razmerje tedaj, kadar mu preneha delovno razmerje:

- po lastni izjavi, razen v primeru upokojitve,
- po njegovi krivdi.

Imetniku stanovanjske pravice se odpove stanovanjsko razmerje v primerih iz 1. odstavka tega člena v treh mesecih po pravnomočni odločitvi o prenehanju delovnega razmerja.

Imetniku stanovanjske pravice se v primerih iz 1. odstavka tega člena odpove stanovanjsko razmerje z dnem pravnomočnosti odločitve o prenehanju delovnega razmerja in naloži, da se v roku, ki ne sme biti daljši od dveh mesecev, izseli iz stanovanja. Če se v roku dveh mesecev imetnik stanovanjske pravice ne izseli iz stanovanja,



se vloži pri sodišču združenega dela predlog na odpoved stanovanjskega razmerja.

Stanovanjskega razmerja imetniku stanovanjske pravice, v primerih iz 1. odstavka tega člena, ni mogoče odpovedati, če je imetnik stanovanjske pravice dopolnil deset let delovne dobe, od tega najmanj pet let delovne dobe v TOZD v sestavi DO.

V primeru odpovedi stanovanjskega razmerja po 1. odstavku tega člena pripadajo imetniku stanovanjske pravice ob izselitvi najpotrebnejši prostori.

#### 80. člen

Imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane, se lahko odpove stanovanjsko razmerje le, če je imetnik stanovanjske pravice pismeno izjavil, da se je nastanil v domu za ostarele občane z namenom stalnega bivanja in če s to izjavo soglašajo pristojni organ skupnosti socialnega skrbstva in pristojni organ doma za ostarele občane, v katerem se je imetnik stanovanjske pravice nastanil.

#### 81. člen

V primeru spora se imetniku stanovanjske pravice odpoveduje stanovanjsko razmerje s predlogom pred sodiščem združenega dela.

Za spor je šteti vsako ravnanje ali opustitev ravnanja imetnika stanovanjske pravice, ki ni v skladu s sprejetimi odločitvami samoupravnih organov TOZD.

### IX. DODELJEVANJE KADROVSKIH STANOVANJ

#### 82. člen

Dodeljevanje stanovanj delavcem, katerih strokovnost oziroma poklic je za opravljanje dejavnosti v DO posebnega pomena, delavčeva strokovnost oziroma poklic pa je v DO deficitaren, se dodeljujejo stanovanja — kadrovska stanovanja po postopku in na način, ki ga določa pravilnik o dodeljevanju kadrovskih stanovanj.

### X. ZAMENJAVA STANOVANJ

#### 83. člen

Imetnik stanovanjske pravice lahko zamenja svoje stanovanje za stanovanje drugega imetnika stanovanjske pravice, če je stanovanjska pravica postala neodvisna od delovnega razmerja in če zamenjavo svojega stanovanja predhodno ponudi delavcem TOZD.

Ne glede na določbe 1. odstavka tega člena ne more svojega stanovanja zamenjati imetnik stanovanjske pravice na kadrovskem stanovanju.



#### 84. člen

Imetnik stanovanjske pravice ne more zamenjati stanovanja:

- če je katero od stanovanj, ki se naj zamenja v hiši, ki se mora po odločbi pristojnega organa podrediti,

- če je tako stanovanje v hiši, za katero je vložena zahteva, za razlastitev,

- če je imetniku stanovanjske pravice odpovedano stanovanjsko razmerje, dokler ni odpoved umaknjena ali zavrnjena s pravnomočno sodno odločbo,

- če gre za navidezno zamenjavo, za kar šteje zlasti, če eden izmed imetnikov stanovanjske pravice dejansko ne izvrši zamenjave, če po izvršeni zamenjavi brez upravičenih razlogov ne uporablja stanovanja najmanj šest mesecev, če eden izmed imetnikov stanovanjske pravice, ki zamenjuje stanovanje, gradi hišo ali ima sklenjeno kupno pogodbo za stanovanje.

#### 85. člen

Za zamenjavo stanovanj mora dati soglasje, na predlog komisije za družbeni standard delavski svet TOZD.

Delavski svet TOZD ne izda soglasja:

- če imetnik stanovanjske pravice ni zamenjave ponudil v TOZD,

- v primeru, da stanovanjska pravica še ni neodvisna od delovnega razmerja,

- v primeru, da gre za zamenjavo kadrovskega stanovanja,

- v primerih iz 84. člena tega pravilnika,

- v primeru, da gre za nekvalitetno zamenjavo,

- v primerih, ko ni interesa TOZD za zamenjavo.

#### 86. člen

Delavski svet TOZD mora zavrnitev soglasja k zamenjavi obrazložiti.

Če soglasje ali zavrnitev soglasja ni izdano v 30 dneh, ali je soglasje zavrnjeno, lahko imetnik stanovanjske pravice zahteva v roku 15 dni od poteka roka za izdajo soglasja oziroma od dneva zavrnitve soglasja pri sodišču združenega dela, naj ugotovi, da ima imetnik stanovanjske pravice, pravico do zamenjave stanovanja.

Vsakdo, ki meni, da je prizadet v svojih pravicah, ker je zamenjava stanovanj sklenjena v nasprotju s tem pravilnikom ali zakonom, lahko pogodbo o zamenjavi izpodbija pri sodišču združenega dela v roku 30 dni od njene sklenitve.

#### 87. člen

Pogodba o zamenjavi stanovanj mora biti pismena.



Imetnik stanovanjske pravice na družbenem stanovanju v upravljanju TOZD, mora ob zamenjavi stanovanja, izvod pogodbe o zamenjavi dostaviti strokovni službi delovne organizacije.

#### 88. člen

Delavski svet TOZD ne more nasprotovati zamenjavi stanovanja imetniku stanovanjske pravice, ki bi sicer bil upravičen do delne nadomestitve, pa te ne more uveljaviti, ker stanuje v stanovanju, ki po stanovanjskih standardih presega stanovanjsko površino na uporabnika.

V primerih iz 1. odstavka tega člena je komisija za družbeni standard dolžna iskati skupaj z imetnikom stanovanjske pravice rešitev ugodno zanj.

### **XI. SKUPNO REŠEVANJE STANOVANJSKIH POTREB Z DELAVCI DRUGIH OZD**

#### 89. člen

Delavci TOZD lahko z delavci druge OZD skupno rešujejo stanovanjske zadeve v primeru, da gre za zakonca ali osebi živeči v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, katerih eden je zaposlen v TOZD in drugi v drugi OZD.

#### 90. člen

Delavski svet TOZD lahko na zahtevo druge OZD, ki rešuje stanovanjski problem zakonca oziroma partnerja dalj časa trajajoče življenjske skupnosti moškega in ženske zaposlenega v TOZD, sprejme sklep, da sodeluje pri reševanju stanovanjskega problema s soudeležbo pri nakupu družbenega stanovanja.

Soudeležba iz 1. odstavka tega člena pri nakupu družbenega stanovanja v opravljanju druge OZD lahko znaša največ 50 % vrednosti stanovanja.

#### 91. člen

Soudeležba pri nakupu družbenega stanovanja v upravljanju druge OZD se lahko odobri po prioritetni listi na način in po postopku, ki je določen za dodelitev družbenega stanovanja.

Delavski svet TOZD mora po sprejemu sklepa o soudeležbi pri nakupu stanovanja, pozvati OZD, da pristopi k sklenitvi pogodbe o soudeležbi, v kateri se določijo medsebojne obveznosti izhajajoče iz soudeležbe.

Posojilo za soudeležbo pri nakupu družbenega stanovanja v upravljanju druge OZD ne more biti dodeljeno za dalj časa kot 15 let.



#### 92. člen

Delavec, za katerega zakonca oziroma partnerja rešitev stanovanjskega problema je bila dodeljena soudeležba pri nakupu družbenega stanovanja v opravljanju druge OZD, je dolžan prispevati lastno udeležbo v višini, ki je odvisna od nominalne višine soudeležbe TOZD.

Lastno udeležbo vplača delavec iz 1. odstavka tega člena pred prenosom sredstev soudeležbe na žiro račun druge OZD, v sklad skupne porabe TOZD.

#### 93. člen

Delavcu, katerega zakoncu oziroma partnerju v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti rešuje stanovanjski problem druga OZD, v kateri je zakonec oziroma partner zaposlen, se na zahtevo po soudeležbi te druge OZD, doda na število zbranih točk po določbah tega pravilnika še 100 točk.

Delavcu iz 1. odstavka tega člena se za rešitev njegovega stanovanjskega problema lahko dodeli soudeležba le, če mu pripada glede na prioriteto listo.

V primeru manjše udeležbe kot 50 % druge OZD, se število točk sorazmerno zmanjša, računajoč pri tem na vsak zmanjšan odstotek zmanjšanje za 3 točke.

#### 94. člen

Kadar delavci druge OZD sodelujejo pri reševanju stanovanjskega problema delavca TOZD s soudeležbo, pridobi delavec TOZD točke določene s tem pravilnikom za soudeležbo druge OZD tedaj, ko postane sklep OZD o soudeležbi pri nakupu družbenega stanovanja v upravljanju TOZD pravnomočen.

### **XII. DODELJEVANJE POSOJIL ZA INDIVIDUALNO GRADNJO, NAKUP STANOVANJ V DRUŽBENO USMERJENI GRADNJI IN ADAPTACIJA**

#### 95. člen

Delavci TOZD v skladu z možnostmi namenjamo in izločamo iz čistega dohodka sredstva za posojilo delavcem, ki gradijo zase stanovanjske hiše v zadružni gradnji ali izven nje, kupujejo stanovanja ali adaptirajo stanovanjsko hišo v lasti oz. solastništvu.

Višino sredstev iz 1. odstavka tega člena delavci določimo s temelji plana in z letnim planom porabe stanovanjskih sredstev za vsako leto posebej. Z letnim planom porabe stanovanjskih sredstev delavci TOZD določimo konkretno višino sredstev za namene iz 1. odstavka tega člena ter višino posojila, ki ga lahko delavec v planskem letu pridobi. Maksimalni znesek posojila se uskladi na ravni



delovne organizacije s sklepom delavskega sveta DO. Maksimalni znesek za adaptacijo je 60 % od zneska za novogradnje in nakup stanovanj.

#### 96. člen

Komisija za družbeni standard enkrat letno, praviloma do 30. aprila razpiše natečaj za dodelitev posojil.

Razpis iz 1. odstavka tega člena mora v delu razpisa posojil za gradnjo hiš v zasebni lasti vsebovati:

- skupno višino sredstev, namenjenih za posojila za novogradnjo, adaptacijo stanovanjskih hiš v zasebni lasti in nakup stanovanj v družbeni gradnji,

- število predvidenih posojil,

- poziv delavcem, ki lahko sodelujejo na natečaju, da se prijavijo,

- poziv za predložitev dokumentacije, ki je potrebna za odločitev o dodelitvi posojila,

- pogoje za pridobitev posojil.

#### 97. člen

Postopek za dodelitev posojila za novogradnjo, adaptacijo stanovanjske hiše v zasebni lasti in za nakup stanovanja poteka smiselno enako po postopku za dodelitev družbenih stanovanj v upravljanju TOZD po prioritetni listi, sestavljeni na podlagi osnov in meril iz tega pravilnika.

#### 98. člen

Delavski svet TOZD ne more dodeliti posojila za gradnjo stanovanjske hiše v zasebni lasti:

- delavcu, ki je lastnik standardnega stanovanja, stanovanjske hiše, katere uporabna površina presega stanovanjske standarde,

- delavcu, ki nima urejene gradbene dokumentacije ali katerega gradbeno dovoljenje je starejše od 10 let,

- delavcu, ki je kreditno nesposoben,

- delavcu, ki bi mu z dodelitvijo kredita znašala skupna vsota dodeljenih kreditov več kot 60 %, od predračunske vrednosti stanovanjske hiše.

#### 99. člen

Delavski svet TOZD ne more dodeliti posojila za adaptacije in rekonstrukcije:

- delavcu, ki gradi stanovanjsko hišo, pa gradbeno dovoljenje še ni staro 15 let,

- delavcu, ki ima standardno lastniško stanovanje staro manj kot 15 let,



— delavcu, ki nima urejene dokumentacije za adaptacijo oziroma rekonstrukcijo, če je le-ta potrebna,

— delavcu, ki ni kreditno sposoben,

— delavcu, ki je že pridobil enega od stanovanjskih posojil, pa ga ni uporabil za stanovanjske namene,

— delavcu, ki ima v stanovanjski hiši tako površino, ki odgovarja po normativih tega pravilnika številu družinskih članov in, ki po kriterijih iz 34. člena ne pridobi točk.

#### 100. člen

Kandidati k prošnji za dodelitev posojila priložijo:

— za nakup stanovanja fotokopijo predkupne pogodbe,

— gradbeno dovoljenje, ki ne sme biti starejše od 10 let za novogradnjo,

— za adaptacijo potrdilo o prijavi manjših gradbenih del,

— zemljiški izpisek,

— predračun gradbenih del oz. materiala, ki ga s posojilom namerava kupiti.

— potrdilo o kreditni sposobnosti,

— potrdila o dohodkih družine v preteklem letu,

— druga dokazila, ki služijo za ugotavljanje upravičenosti do točk po kriterijih tega pravilnika.

#### 101. člen

Delavec, ki mu je dodeljeno posojilo za individualno gradnjo sklene s TOZD oz. s kreditno banko po pogodbi o poslovanju po pooblastilu posojilno pogodbo, s katero se določi:

— namen in višina posojila,

— začetek koriščenja posojila in čas, ko mora biti posojilo izkoriščeno,

— način ter rok vračanja posojila,

— obrestno mero za dodeljeno posojilo,

— zavarovanje posojila,

— sankcije v primeru prenehanja delovnega razmerja posojilojemalca pred vrnitvijo posojila,

— sankcije v primeru odtujitve stanovanjske hiše pred odplačilom posojila,

— druge zadeve, pomembne za zavarovanje posojila.

Pogodbo iz 1. odstavka tega člena podpiše posojilojemalec in kreditna banka, ki po pooblastilu TOZD sklepa posojilno pogodbo. V primeru, da sankcije s posojilno pogodbo niso definirane, se upoštevajo določila tega pravilnika.



#### 102. člen

Z odločbo delavskega sveta in s posojilno pogodbo se določa:

— da je odplačilna doba za novogradnje in za nakup stanovanja 15 let,

— za adaptacije in rekonstrukcije 7 let,

— da je obrestna mera 4 %.

Znesek posojila ne more biti nižji od zneska, ki ga kreditna banka, ki sklepa posojilne pogodbe po pooblastilu TOZD, določi kot možni najnižji znesek.

#### 103. člen

Če delavec stanovanjsko hišo zgrajeno s posojilom TOZD odtuji pred vrnitvijo posojila, mora TOZD takoj po odtujitvi in v enkratnem znesku vrniti še neodplačani del posojila.

#### 104. člen

Če delavec stanovanjsko hišo zgrajeno s posojilom TOZD proda pred vrnitvijo posojila z namenom, da kupi drugo stanovanjsko hišo ali stanovanje, mora za celotno kupnino kupiti drugo stanovanjsko hišo oziroma stanovanje, sicer je dolžan takoj ob prodaji v enkratnem znesku vrniti neodplačani del posojila.

#### 105. člen

Delavcu, ki je že bilo dodeljeno posojilo v maksimalnem znesku, ki je veljal v tistem letu, je upravičen do razlike do novodoločenega maksimalnega zneska le, če ni drugih prosilcev, ki so se prvič javili na natečaj oz. za dopolnitev do maksimuma, določenega ob prvi dodelitvi.

#### 106. člen

Delavec, ki mu je bilo odobreno posojilo le delno, je upravičen do razlike do maksimalnega zneska ob prvi dodelitvi, povišanega za toliko %, za koliko % se je povečal maksimalni znesek.

#### 107. člen

Namensko porabo posojila nadzira komisija za družbeni standard. Če ugotovi, da je posojilojemalec posojila koristil nenamensko, predlaga delavskemu svetu TOZD, da zahteva takojšnje vračilo.

#### 108. člen

Delavec, ki je po dodelitvi posojila ostal v DO še 5 let, odplačuje posojilo po sklenjeni posojilni pogodbi.

V primeru, da preneha delovno razmerje prej kot v 5 letih po dodelitvi posojila, pa se obrok posojila podvoji.

Obveznost vračila s podvojenim obrokom se uredi pri samem postopku razrešitve delavca.



### XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

#### 109. člen

TOZD lahko pooblasti banko in z njo sklene pogodbo o opravljanju stanovanjskih kreditnih poslov, po kateri delavci sklepajo pogodbe z banko.

Pogodbe iz 1. odstavka tega člena lahko banka sklepa v okviru določil tega pravilnika, posojilojemalec pa je pri koriščenju in vračanju posojila in pri drugih odnosih, ki nastanejo na podlagi dodeljenega posojila vezan na ravnanje po tem pravilniku.

#### 110. člen

Ta pravilnik sprejmejo delavci na referendumu. Enak postopek sprejema velja za sprejem sprememb in dopolni tega pravilnika.

#### 111. člen

Ta pravilnik je sprejet, ko ga z večino glasov sprejmejo delavci TOZD.

K določbam tega pravilnika da svoje soglasje in k njemu pristopi osnovna organizacija sindikata TOZD.

#### 112. člen

Če osnovna organizacija sindikata ne da soglasja oziroma ne pristopi k temu pravilniku, se določbe pravilnika uporabljajo, osnovna organizacija sindikata pa je dolžna sprožiti postopek pred sodiščem združenega dela.

#### 113. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po sprejemu na referendumu.

#### 114. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, prenehajo veljati določila o reševanju stanovanjskih vprašanj samoupravnega sporazuma o porabi sredstev sklada skupne porabe.

#### PREDSEDNIK OOS    PREDSEDNIK DS TOZD

|                     |                   |                   |
|---------------------|-------------------|-------------------|
| AVTOOPREMA PTUJ TAP | Herlih Henrik     | Ferčič Franc      |
| KOMERCIALA          | Papst Rudi        | Zupanič Franc     |
| ORODJARNA           | Vindiš Franc      | Černezel Franc    |
| PRECIZNA MEHANIKA   | Hostnik Slavko    | Rašl Branko       |
| SERVIS MOT. VOZIL   | Janžekovič Marjan | Auer Ignac        |
| VELIKA OPREMA       | Hostnik Slavko    | Trbuc Franc       |
| VZDRŽEVANJE         | Golob Pongrac     | Kramberger Zdenko |
| VZMETARNA           | Babusek Branko    | Munda Milan       |
| DSSS                | Simonič Franc     | Božič Vasiljka    |



Tisk: Ptujška tiskarna, Ptuj